

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Hétben naznoz nordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, október 18.

Liberális államhatalom.

(—a.) Cajustól kezdve Beksics Gusztáv és az utolsó jogászig egyértelműleg vallják és hirdetik a liberalizmus követői is, hogy az állam a polgárokért van, az ő drága életük, vagyonuk és jogaik biztosítására és anyagi boldogulásuk előmozdítására. Ilyenkor a választások idején tovább is mennek a szabadelvű képviselő-jelölt urak és az ő kedves korteseik. Nem győzik eléggé magasztalni az állam és különösen a kormányhatalomnak »áldásos tevékenységét« Lelkesült hangulatban ünnepi ódákat zengenek a felséges nép jogairól. Szeretett »polgártársaik«-hoz való kegyes leereszkedésük hárt nem ismer. A választók hiúságának hizelegve hangoztatják, hogy kezeikbe van letéve a haza sorsa, ők döntenek a jelen és jövő nemzetség boldogsága vagy boldogtalansága felett. Ugyis kellene lennie.

Mégis csunya játék biz az, szándékos félrevezetése az ország népének. Még addig se tart a jó sor, míg a szavazó urnához jutnak a választók; azután pedig törülhetik a szemüket a liberális államhatalom »áldásaitól.«

Maga az is kirivó ellentétben áll a szabadelvűséggel, hogy a választói jogosultság csak egyeseknek privilégiumát képezi. Magyarország 16 millióra menő lakossága közül 900.000-re megy azon kiválasztott polgárok száma, akik ezt a drágán szerzett jogot élvezik. Száz közül csak öt ember akad oly szerencsés, hogy

evvel a kétes kiváltsággal bírhat. Az általános választói jogról lehet vitatkozni pro és contra; magunk is nagyon meggondolandónak tartjuk annak behozatalát, bár a választói jog jelentékeny kiterjesztésének határozott barátai vagyunk. De hogy ez a mai állapot, hogy az állam polgárai közül oly kevesen, ezek is csak akkor gyakorolhatják a legelemibb politikai jogot, ha adójukat idejében kifizették s az összeíró bizottság őket önkényesen ki nem hagyta a listából és ha a választási elnök nagy kegyesen elfogadja az ő szavazatát, hogy ez nem alkotmányos, hogy ez nem egyezik meg a szabadság és egyenlőség nagy elveivel: az már bizonyos. Oly annyira türethetetlen már ez az állapot, hogy maga a Ház volt elnöke, Szilágyi Dezső is szükségesnek vallotta pozsonyi választói előtt aczenszus leszállítását s a választásról szóló törvény revízióját.

Hogy a választásnál katonaság, csendőrség, választási elnök mind csak azért vannak, hogy a »drága« kormányparti szavazatok érvényre jussanak, az eléggé ismeretes a magyar honpolgárok előtt. És hogy ez a rettenetes apparatus, melyet az adózó polgárok keservesen szerzett filléreiből tartanak fenn, hogyan fog működni a mostani választásoknál? azt borzalommal gondoljuk el, ha a Bánffy kormány által rendezett időközi választásokra, a mostani véres előkészületekre gondolunk. A váczi revolver lövésnek nem tulajdonítottunk semmi fontosságot, de az alsó-kubini vérengzésben rémesen veti előre sötét árnyékát a borzalmas jövő.

Ha így megy a dolog, akkor ennél a választásnál az ellenzéki választók életükkel játszanak. Ahol minden más eszköz sikertelen lesz megszerezni a kormány jelöltjének győzelmét, ott nem fognak irtózni attól sem, hogy koczkára tegyék a választó polgárok alkotmányos jogait, törvény biztosította biztonságát sem. Nyitra és Stomfa, meg Girált után el kell készülnie arra is, a mi csendőrök által keresztülszurt árvamegyei asszonyokkal történt. A liberális államhatalom előtt csak az a polgár becses, akkor egy szavazatot nyújt a kormány győzelméhez. A többinek nincs előtte semmi becsé.

Érdekesen jellemzi a liberális államhatalmat az a körülmény is, hogy az államnak minden közege mozgósítva van egyetlen egy párt érdekében. Szolgabíró, jegyző, anyakönyvvezető és bíró arra vannak rendelve, hogy pártállásra való tekintet nélkül szolgálják a polgárok érdekeit. Pártatlanságot máskor is alig várhatnak ezektől. Most pedig szünetel minden hivatal; még az adóvégrehajtók is abba hagyták gyászos munkájukat, — legfeljebb azért jelennek meg, hogy megpuhítsák egyik másik makacszkodó ellenzékit. Most még születni és meghalni sem szabad, nem érnek rá bevezetni az anyakönyvvezető urak, kiknek most fő teendője a korteskedés. Annyira szünetel minden, hogy még a fegyelmi ügyeket is pihenni hagyják, míg a választások véget érnek.

Magyar választó-polgárok! Ezt a rendszert akarjátok ti továbbra is fenn tar-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szerelem és becsület.

Irta: KISS REZSŐ.

Csapó Péter már három álló este rimánkodott az apjának. Úgy kérte mint a kis gyermek. Még sirt is az a nagy erős, délceleg legény . . . Mikor huszár volt, aztán a vitéz őrmester úr gondossága folytán 8 órai kurta vasat kapott, még csak az arca sem rándult meg és az édes apja előtt sirt, ritt . . .

Hát úgy esett a dolog, hogy addig járt Péter a szomszédba, amíg egyszer csak úgy megvette a szívét a szomszéd leánya, Hajnal Maris, a két bogár fekete szemével, hogy ki nem ment az eszéből az a szép leány csak egy percze sem.

Megszerette. Igazán, a szívéből.

A leány is jó szívvél volt hozzá.

Hát rendén is lett volna a dolog egöszen, mert már Péter letudta a katonaságot, Maris is megérte már tizenkilencszer a dióverést, — nem lett volna hát az útkban semmi, hogy az Isten házában is elmondják: »szeretlek« de hát Csapó János uram, a Péter apja is bele szólott a dologba.

Egy nagy birtok pere volt János gazdának a Maris apjával a minek a vége az lett, hogy Csapó János elvesztette a pert. Ha még csak a pert vesztette volna el! Negyven hold búza

termő földet tartozott átadni a Maris apjának, mert a bíróság úgy találta, hogy ezt a sok földet János gazda csak úgy elszántotta a szomszédától.

Csapó János ezért aztán halálos ellensége lett a Hajnal Maris apjának. Földrablónak, tolvajnak hívta. Hogy engedte volna hát, hogy az ő fia abba a familiába házasodjék be. Nem is engedte, pedig úgy kérte Péter, hogy egyezzen bele a dologba, hogy a könyökéről majd lement a bőr . . .

Ezért sirt, ritt Péter.

A jegyváltást akarta a jövő héten tartani Marissal. Arra kérte az apját, hogy addig béküljön ki a Maris apjával, aztán adja bele egyezését a dologba, mert ha nem, hát akkor bizony ő az apja ellenére is megtartja a kézfogót, rá nem sókára meg a lakodalmat.

— Édes apám . . . engedelmes fia voltam mindig mindenben, de ebben az egyben nem tudok a szavára engedni . . . Szerettem Marist végtelen . . . ő is engemet! Úgy leplánálta a szerelém virágát a szívembe, hogy nincs hatalom, ami kitépje onnan . . . Maris becsületes, jó leány. Nem lehet kelmednek elene kifogása! Ha csak egy kicsit szeret engemet kelmed, egyesüljön bele a szerelmembe, lássa mióta az édes szülő anyám meghalt, az Isten nyugosztalja meg a haló porában is, olyan kihalt ez a ház. — Hiányzik belőle a gondos, szerető asszony kéz. — bezzeg ha Maris az asszonyom lesz — nem lesz e a ház olyan kihalt . . . üres, mint a temető! Módos leány is.

szép is . . . Az apja ha bünös is, ő nem tehet róla!

— Elég! tudom a többit. Jó módú lány! az bizony! A rablott földből jut neki is! Becsületes! Majd elválik hány zsákkal telik! Hát az anyja nem megszökött a vicze ntóáriussal? Nem messze esik az alma a fájától! . . .

— Jól van apám! Magam ura vagyok, azt tehetem, amit akarok. Ha kitagad is, amivel fenyeget — nem bánom. — Van két erős karom. Dolgozni fogok, — fáj ugyan, hogy akarata ellen kell lennem, de azt sugja szívem, hogy akkor leszek becsületes ember ha azt veszem el, a kit szeretek! Mához egy hétre jegyet váltok Marissal!

— Meg mered tenni?

— Meg. Isten engem úgy segéljen!

— Kitagadlak! . . . Ha Pénzes Marit elvesszed, szeretlek mint eddig . . . Utolsó szavam hozzád ez! válaszsz?

— Nem eladó a szívem! Amit mondtam, megteszem!

— Esküszöm, hogy az a leány nem lesz a te feleséged!

. . . Vidám zene hangja hallatszott ki a Hajnal Agnesék házából Szent András estjén.

Ünnepség volt a házbán. Csapó Péter tartotta a kézfogóját Hajnal Marissal. Ott volt a fél falu. A tisztelendő úr, a jegyző ur is megtisztelték látogatásukkal Hajnalékat.

Csapó János nem volt ott. Beült a nagy házba és ott búsuult magába. Áthallatszott hozzá is a vidám zene, nóta és úgy a szívébe

tani?! Mikor az urnához járultok, jusszon eszetekbe mindaz a keserűség, mindaz a keserűség, mit nektek e rendszer képviselői, e hatalom közegei okoztak, — az a teher, mely vállaitokra raktak s mely alatt roskadoztok, — az a sok mellőzés, visszaélés, melyet veletek szemben elkövettek, — az a sok-sok kár, melyet nektek okoztak, — az üldözés, melyben ti és véreitek részesültetek, — a jog, melyet töletek elveitek, — vallásotok, melyet rutul megsértettek — és ha van még hozzá lelketek, támogassátok tovább is ezt a roskadozó rendszert, mely mint Saturnus, felfalja saját gyermekeit, feláldozza az egyért az önédeknek, a nemzet jogait egy párt uralmának; támogassátok szavazataitokkal ezt a rendszert, hogy egy újabb lustrumon át tovább is büntetlenül pusztítsa a nemzet jogait, ez ország vagyonát, a nép filléreit.

A következményekért titeket tesz felelőssé az utókor!

Gazdák mozgalma.

A magyar föld, a magyar gazdák ellenségei, a kik szívesen eladják Magyarországot, ha arról van szó, hogy ezáltal ajándékot adhatnak Ausztriának s föntarthatják a hatalmukat bankjaik és a börze révén, minden alkalommal nagy örömmel hirdetik, hogy a magyar gazdák mozgalma idegen agitációnak a következménye. Már kimutattuk ennek a badarságnak értékét, midőn arra mutattunk rá, hogy a magyar tőkepenzések mozgalma a spekuláció, a börze és a bankszervezet nem magyar eredetű, hogy a tőke internacionális szervezete nem magyar találmány, a melyhez a mi tőkepenzeseink érdekeink megóvása céljából a legelőzékenyebben csatlakoztak.

Midőn a magyar gazdaközönség a hosszú szenvedések után végre megemberelte magát, mert látta, hogy sem a parlament, sem a kormány az ő érdekében nem tesz semmit, hanem minden uton módon előmozdítja a nagyipart és segíti a börzét meg a spekulációt, kamatmentes milliók kölcsönadásával, midőn a magyar gazdaközönség elhagyta a közöny útját és fölemelte szavát, akkor csak indokoltan tette ezt, éppen olyan indokoltan, mint például az

angol és a német gazdák tették, a kik gazdaszövetségeikben hatalmas szervezetet teremtettek és immár sok és nagy sikereket értek el.

Alkalmunk volt már több ízben utalni azon erőteljes és imponáló monzalomra, melyet a viszonyok nyomása alatt az angol gazdák saját érdekükben megindítottak. Az angol gazdaszövetség négy évvel ezelőtt kezdett alakulni és 1892. december havában véglegesen szervezkedett. Megalakulásának első idejében körülbelül ugyanolyan helyzetben volt, mint mi vagyunk ma. Adja Isten, hogy a bajokból éppen annyi sikerrel tudjunk kilábalni, mint a hogy ez az angol gazdáknak sikerült, a kik a földadónak leszállításánál első nagy eredményüket tudják felmutatni s a mint a német mezőgazdák szövetségének sikerült, a mely a börzével szemben folytatott küzdelemben megmutatta, hogy mit jelent az egyesült erők céltudatos fellépése.

1892. év végén, a mikor az angol gazdák azt hitték, hogy helyzetük már e legrosszabbá változott, néhány lelkes kezdeményező egy nagygyűlést hívott össze.

E gyűlésnek volt is eredménye.

Kitűnt, hogy a gazdák s az ő egyesületeik reménytelenül szét vannak foszolva és a legnagyobb mértékű szervezetenlenségben sinylődnék. Ez a tudat annyira áthatotta a jelenlevőket, hogy mikor lord Winchilsea kijelentette, hogy a dolgoknak így állásában céltudatos szervezkedésre és erélyes társadalmi akcióra van szükség és ebből folyólag a szövetség megalakítását javasolta, javaslatát nagy helyesléssel fogadták. A földművelői először ébredtek az ő lappangó erejüknek tudatára és látták maguk előtt tisztán kidomborulni azt az utat, mely a javulás felé vezet. A szövetség céljául a föld érdekeinek a parlamentben és a közélet minden nyilvánulásában való előmozdítását tűzték ki.

Kél dolog domborult ki, mint olyan, a mely felett vitázni sem lehet. Az egyik az, hogy az egymást követő kormányok állandóan elhanyagolták a mezőgazdaság érdekeit, daczára annak, hogy az alsóházban igen sok gazda ül, a kiknek kötelessége lett volna a kormányt ellenkező irányba terelni; a másik, hogy mindez nem következett volna be, hogy ha a gazdáknak van egy olyan szervezete, a melylyel a parlamenti képviselőket kötelességeikre kellő módon figyelmeztetik.

Ezeknek a tényeknek a felismerése adott létet az angol nemzeti gazdaszövetségnek. Fokozatosan, ámbár elég lassan, de a tényeknek szomorú logikája által támogatva és üzve, még

azoknak is be kellett látni a szervezkedés szükségének mellözhetetlen voltát, a kik nagyon sokat hajlandók eltérni, ha őket nyugalmukban és tétlenségükben nem háborgatják. Az új eszme lángra gyújtott sokakat, elcsitítá az egyes rétegek irigykedését, tetterőt és energiát lehelt azokba, a kiknek előbb a tétlen közömbösség volt uralkodó jellemvonásuk. Belátták, hogy itt, a nemzet jövője érdekében szent kötelességről van szó s felhívtak mindenkit, hogy csatlakozzék ahhoz a zászlóhoz, melyre az angol mezőgazdaság megmentése volt jelszóul írva.

Ennek a felhívásnak lett sikere; a szövetségnek máig 500 fiókja, 40 vidéki tanácsa van, tagjainak száma 60—70 ezerre rug. A szövetség oly nagy nyomást birt gyakorolni a közvéleményre, hogy a parlament tagjai közül nem kevesebb, mint 230 írta alá a szövetség programját.

Mig így egyrésztől politikai téren az eredmények el nem vitathatók, más irányban szintén igyekszik a szövetség a gazdákat tömöríteni az által, hogy a mezőgazdasági termékek eladására egy nagy, az egész országra kiterjedő szervezetet létesít, a melynek célja kiküszöbölni a közvetítőt és jobb árakat biztosítani a gazdáknak.

A hasonlóság az angolok helyzete és a magyar gazdák törekvései között szembeötlőleg igen nagy, csak az a kérdés, vajjon fog-e nekünk sikerülni olyan eredményeket elérni, a melyeneket elértek ők!

Választási mozgalmak.

Tisza Kálmán ellenjelöltje.

Polgártársak!

Alólirott, mint a nagyváradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottságának elnöke hazafiu tisztelettel felkérem a nagyváradi függetlenségi és 48-as párt elvű és tántoríthatlan híveit, miként pártunk részéről — a nagyváradi országgyűlési képviselő jelölés céljából — a F e k e t e S a s szálló nagytermében folyó hó 18 ik napjának délelőtti 11 órájára kitűzött s megtartandó pártértekezleten a lehető legszámosabban megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1896. október 16.

Hazaŋui üdvözléssel:

Szokolay Tamás,
aleluók.

nyilallott annak minden hangja, hogy megkábult, elszedült bele. Nagyot is tett ellenére a fia. Az ő halálos ellenségével fogott kezét. Ezen az estén szászor kitagadta Pétert. Elhátározta, hogy másnap minden vagyonát elosztogatja a szegények között. Magának csak annyit hagy meg, a miből eléldégél holta napjáig. Annak az engedetlen rossz fiúnak nem hagy egy tüt sem. Hadd érezze haragját.

Hej! ha azt vette volna el, akit ő komendált neki, a Pénzes Marit, de öröm lenne az élete! De így — — — iszonyú az, amit érez. No, de meg bünteti azt a rossz kölyköt. — Nem ismeri többet fiának! — —

Izgatottan ugrott fel az ülő helyéből Csapó János. Kinyitotta a supládás komótót. Kiszedte belőle az ünneplő ruháját. Majd szét tépte, míg magára felhuzta, úgy rángatta.

— Kitagadom . . . soha fiamnak többé nem ismerem! Hát aztán? Azért mégis csak az akaratom ellenére tesz. Azért mégis az én ellenségem atya fia lett! . . . Ez az, ami majd megbolondít . . . Nem! az nem történhetik meg! Átmegegnek. Ott a falu előtt teszem csúffá azt a földrablót, meg a lányát . . . Ugy . . . úgy. Iszonyut teszek, de megmondhatom, hogy még sem kevélykedhetik az a tolvaj, hamis perlekedő, hogy a fiam az ő fia lett! . . .

Leakasztotta a szegről a kis pisztolyát, amelyikkel szüretkor durrogatni szokott. Meg volt töltve.

— Ha az a rossz kölyök ott nem hagyja tüstént a kézfogót, meg a lányt is örökre, hát ezzel a pisztolylyal teszek törvényt. Agyon lövöm azt a földrablót gazembert, amiért a fiamat elcsábította! — Megölöm!

Meg! De mégis az én akaratomnak kell megállani.

Kapszlit tett a pisztolyra. — Indult kifelé, de utközben megállott. — Mást gondolt.

— Az a hitvány ember nem érdemli meg azt, hogy én miatta a tömlöczbe kerüljek. — Sem ő, sem a lánya, sem semmiféle pereputyja nem érdemes arra! — — — Akkor hát megölöm azt a makacs, engedetlen hetyke legényt! De nem! Erre sem visz a lélek — — —

A zene hangja megint be hallatszot a házbá. —

Csapó János a fejéhez kapott. Kirohant a házból. Magával vitte a pisztolyt is. Bement a Hajnal Márton udvarára. Az ablakon át benézett a nagy házbá, ahol a vendégség mulatott. — Éppen Marissal tánczolt a fia. Dühösen belökte az ajtót.

Se szólt, se köszönt. Oda ugrott a tánczó Maris és Péter elé. A fiát ellökte a lánytól. Nagyot kiáltott.

— Péter! Takarodj ki azonnal ebből a házból!

— Apám uram, az Istenért! Mit tesz.

A zene elhallgatott. — Hajnal Márton előlépett, Csitította Csapót. De az ordított, hogy a fiát elcsábították, megbabonázták. Követelte, hogy a fia azonnal hagyja ott a kézfogót.

— Nem hagyom el Marist soha, édes apám! Hiába is tesz akármit. Ezt a csúfot is elvisellem, amit most elkövetett, de mégis a szavamnak álllok. A szivemre hallgatok.

— Az a czipradáma még sem lessz a tied földrablót az apja, az anyja meg hires dáma volt! Ilyen familiát nem akarok ismerni. —

Lett erre nagy zugás. Hajnal Márton egy széket felragadott s azzal akart Csapóra sújtani Csapó felhúzta a pisztolya ravaszát. —

— Ide gyere, vagy üss rám, de akkor a halál fia vagy!

Nagynehezen kivezették csapót, A kézfogó abba maradt. —

Az udvaron is kiabált az öreg. Péter mellette volt. Egy szó nem jött ki az ajkán, úgy leverte a nagy szégyen. — Maris sirt, zokogott. Azt sem tudta Péter, hol a feje.

— Péter te, még egyszer kérlek hallgass rám!

— Nem tehetem, édes apám. Menjen haza. Én meg vissza megyek Marishoz, úgy sir a szegény . . . Jaj de nagyot is tett kelmed! . . .

Csapó János támolyogva ki bandukolt az útra. Péter meg vissza ment Hajnalékhoz.

Egy pár percz múlva lövés zaja reszketette meg a levegőt. — Az útról hallatszot a lövés. — Csapó János lőtt magára. Ott feküdt a porban vérben.

Péter a szerető fiú mikor ezt meglátta, oda térdelt az apja mellé s olyan keserve-sen sirt, hogy majd megrepedt a szíve.

Hazavitette az apját. Ott az eszméletét egy kis időre visszanyerte. Nem halt meg, csak nagyon meg volt sebesülve.

— Édes jó apám, miért cselekedte ezt?

— Nem tudtam volna túlélni azt, hogy azt a lányt . . .

Elakadt a szava. Sokáig volt beteg. Mikor már javulni félben volt, megint beszélgetni kezdett a régi nótákról.

A választások Biharmegyében.

— A központi választmány ülése. —

Biharvármegye központi választmánya tegnap délelőtt tartott ülésében tette meg a szükséges intézkedéseket a képviselőválasztásokra nézve.

Szunyogh Péter alispán elnököl az ülésen, melyen a választmány tagjai majdnem teljes számban voltak jelen.

Az ülés megnyitása után felolvasták a királyi kéziratot, mely szerint Ó Felsege november hó 23-ra hívta össze az új országgyűlést. A kegyelmes királyi leíratot állva hallgatták végig.

Felolvasták ezután a belügyminiszter körlevelét, a melyben a választások megejtését az október hó 28-tól november hó 6-ig terjedő 10 napra tűzi ki és utasítja a központi választmányt, hogy a megyében tegye meg az intézkedéseket a választások megejtésére.

A központi választmány a biharmegyei 12 választókerületre nézve a *képviselőválasztásokat október hó 28-ikára tűzte ki.*

Ezután a választási elnököket, helyettes elnököket és jegyzőket jelölték ki és pedig mivel a bárándi és hosszupályi-i kerületek kivételével, a többi 10 kerületben mindenütt több a választók száma 1500-nál, a 10 kerületben két küldöttség előtt történik a szavazás.

A kijelölések a következők:
A *belényesi* kerületben: választási elnök és az I. szavazatszedő küldöttség elnöke: *Janos Dezső*; választási és I. küldöttségi jegyző *Beliczey Elek*;

a II. szavazatszedő küldöttség elnöke és helyettes vál. elnök *Buteán János*, jegyzője ifj. *Erdélyi János*.

Helyettes elnökök *Győry Géza* és *Kaffka Gyula*; helyettes jegyzők *Drágán Sándor* és *Papp József*.

A *bihari* kerületben: választási elnök és az I. szavazatszedő küldöttség elnöke *Papp János*; választási és I. küldöttségi jegyző *Biró László*;

a II. küldöttség elnöke és hely. választási elnök *Ihranyiczky Károly*.
Helyettes elnökök *Zatureczky Albert* és *Tóth Mihály*; helyettes jegyzők *Nagy Sándor* és *Szokolay István*.

A *bárándi* kerületben választási elnök és a szavazatszedő küldöttség elnöke *Sipos Orbán*; jegyzője *Futó József*.

Helyettes elnök dr. *Fássy Lajos*, helyettes jegyző *Ótvös Károly*.

A *berettyó-ujfalui* kerületben: választási

elnök és az I. szavazatszedő küldöttség elnöke *Király Viktor*, jegyzője *Kerekes Gyula*.

A II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök *Réthy Kálmán*; jegyzője *Ótvös Gyula*.

Helyettes elnökök *Szunyogh Lóránd* és *Csillag Lajos*; helyettes jegyzők *Dalmi Mihály* *Tardi György*.

A *hosszupályi-i* kerületben: választási és szavazatszedő elnök *Magyary Miklós*, jegyző *Fülöp András*.

Helyettes elnök *Paksy Albert*, helyettes jegyző *Kerekes Dániel*.

A *székelyhídi* kerületben: választási elnök és az I. szavazatszedő küldöttség elnöke *Pataky Ferencz*; jegyzője *Fándly József*;

a II. küldöttség elnöke és helyválasztási elnök *Balogh Lajos*, jegyzője *Buday Géza*.

Helyettes elnökök *Lestyán Adorján* és *Penkert Mihály*; hely. jegyzők *Jakab Rezső* és *Széles József*.

A *margittai* kerületben: választási elnök és az I. küldöttség elnöke dr. *Wallner Ödön*, jegyzője *Benicz István*;

a II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök dr. *Szánthó Jakab*, jegyzője *Gencz József*.

Helyettes elnökök dr. *Andrássy Jenő* és *Horváth Endre*; hely. jegyzők *Kovács Gyula* és *Kiss Béla*.

A *magyar-csékei* kerületben: választási elnök és az I. küldöttség elnöke *Bartók Kálmán*, jegyző *Klász Antal*;

a II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök *Géczy János*; jegyzője *Kien Károly*.

Helyettes elnökök *Középegy Kálmán* és *Papp Vazul*; hely. jegyzők *Popa Mihály* és *Barra Géza*.

Az *élesdi* kerületben: választási elnök és az I. küld. elnöke *Beöthy Atilla*, jegyző *Rezey Gusztáv*;

a II. küld. elnöke és hely. vál. elnök *Kocsis József*, jegyzője *Szabó János*.

Helyettes elnökök *Boross János* és *Filip Tódor*; hely. jegyzők *Wesselényi Ferencz* és *Filip Sándor*.

Az *ugrai* kerületben: vál. elnök és az I. küldöttség elnöke *Steinbach Ervin*, jegyző *Bölony Menyhért*;

a II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök *Keszthelyi Zoltán*, jegyzője *Kiss Gyula*.

Helyettes elnökök *Markovits Károly* és *Schwarz Ferencz*, hely. jegyzők *Székelyhídi Károly* és *Gólya János*.

A *tenkei* kerületben: választási elnök és az I. küldöttség elnöke *Kovács Béla*, jegyző *Vajda Mihály*;

a II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök ifj. *Nadányi Miklós*, jegyzője *Korom József*.

Helyettes elnökök *Balogh Kálmán*, *Nyisztor Demeter*, hely. jegyzők *Roskovits Béla* és *Popesku László*.

A *nagyszalontai* kerületben: választási elnök és az I. küldöttség elnöke *Sántha István*, jegyző *Szemes Péter*;

a II. küldöttség elnöke és hely. vál. elnök tamásfalvi *Thury Ignác*, jegyzője *Nagy Károly*,
Helyettes elnökök *Czeplédy Imre* és *Bróda Kálmán*.

Megállapították még, hogy az egyes kerületekben az I. és a II. kerületekben külön-külön melyik községek és milyen sorrendben szavaznak.

A kijelöléseket és az összes választásra vonatkozó rendeleteket másolatban közlik az összes elnökök, jegyzők és a főszolgabírókkal.

Zavarodás a kormánypartban.

A szabadelvű párt Biharvármegyében nem a legrózsásabb reményekkel megy neki a választásoknak. Az ellenzéki kerületekben alighanem megtörik minden hivatalos erőszak a választók rendületlen elvhűségén, De ezenkívül még nagyobb rájuk nézve, hogy sok helyen össze van gabajodva az egész párt. Még a hivatalos diktáláshoz hozzászóltak mamekuk gyomor sem bírja bevenni az erőszaknak azt a tulkapásait, hogy olyan képviselőjelölteket akarnak a nyakukra tolni, akik már másutt nem kellenek még a párt-kassza támogatása mellett sem.

A jámbor mamekuk vér is mozgásba jött több kerületben a megye területén s a hivatalos pressióval, főszolgabírói kortesbeszéd kíséretében erőszak kikiáltott a kormányparti jelölttel szemben más jelöltet állítanak s valószínűleg meg is buktatják a Bánffy és a vármegye embereit.

A *bihari* kerületben sehogy sem akarnak a kormánypartiak *Tisza Lászlóra* szavazni. hanem *Hlatky Endrét*, vagy *Ertsey Gézát* akarják képviselőül. Ez a meghasonlás csak növeli Rigó Ferencz ellenzéki pártját.

Belényesben *Beöthy* Algernonnal szemben *Fassie* Tódor odaváló ügyvédet jelölte a kormánypart egyrésze s előreláthatólag keresztül is viszi.

Magyar-Csékén szintén két kormányparti jelölt van. *Goldis József* hivatalos jelölt és *Korda Andor*, a választók jelöltje.

A középponti választmány ülése.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután ülést tartott a városházán, a melyen letették az esküt a képviselőválasztás

— Hagyja el édes apám! Vége van már úgy is mindennek! . . .

— Ha ahhoz a lányhoz visszafordulnál, megint fegyvert emelnék magamra és akkor jobban czéloznék . . .

— Nem, édes apám, most már nem kellene nekem Maris, akkor sem, ha lehetne, mert nem volnék boldog vele sem, ha kelmed a miatt elemésztené magát. Hej, pedig de szeretem azt a lányt . . . de jól van, kelmedet is nagyon szeretem . . . Kedves az életemnek . . . Betemetem tűzömfüvel a lelkemet! . . .

— Édes fiam, fiatal vagy, kihevered hamar a bajt. Tudom magamról . . . Majd meglátod, hogy a Pénzes Marit is megszereted . . . Ugy-e hallgatsz a szavamra!? . . . Hallgass rám, az Isten is áldjon meg!

— Hajnal Márton már úgy sem adja nekem Marist, mert kényes az a becsületére. Azon pedig nagy csorbát ütöttünk. — Ma mondta nekem, hogy még a kelmed haragja miatt oda sem nézett volna a dolgnak de a miatt a csúfság miatt, ami rajta meg a lányán esett, nem tud megbocsátani. Nem adná most már a lányát, ha imádkozva kérném sem.

Pedig emgemet most is szeret ő kelme . . . Nagy hire ment a faluban, hogy Csapó Péter elvette feleségül a ragyás Pénzes Marit. Sűgtak bugtak, hogy a sok pénzért vette el. — Az igaz, hogy nagy juss nézett Marira az anyja után, meg az is igaz, hogy ragyás volt, de már abból egy betű sem való, hogy a pénze szédítette volna meg Pétert.

Hajnal Márton uram esküvel megfogadta, hogy azért a csúfért, amit rajta elkövetett

Csapó János, úgy vesz elégtételt, hogy a lányát nem adja Péterhez; ha mindjárt a lelke meghasad is annak a legénynek. Pedig bizony sajnálta Pétert, de hát a becsületére is sokat adott.

Csapó Jánosuram meg azt fogadta meg a fiának, hogy ő menten agyonlövi magát, ha Hajnal Marissal végképpen nem szakít. —

Igy esett meg aztán az, hogy a Csapó János kívánsága teljesült.

Boldogtalan lett Péter, de magába zárta bánatát. Ugy sem ért volna már a beszéd semmit. A Hajnalék házát úgy kerülte, mint a kolerások kórházát. Felejteni akart. — De azért néha napján összetalálkozott Hajnal Marissal. Jól esett neki annak a lánynak a szavát hallani, mégis félt a vele való találkozástól . . . félt, hogy az esztét legyőzi a szíve.

Nagy dolog volt azt kiállani, amit ő érzett. Egy nap kiment a tanyájára. Valami dolga volt ott. De bizony nem dolgozott ő egy makulányit sem . . . Ott tündökött egész nap. Az este is ott érte. De még más nap sem ment haza. Ott ödögölt Szedett, vetett. Azt sem tudta, mit tesz. De a Maris szava csak a fülebe csengett.

Ej ezt nem bírom ki. Megöl ez az érzés. Péter még az este magára kapta a szűrét és sebes léptekkel ment a faluba. — A Hajnalék háza előtt kint ült Maris. — Szomszédban volt az apja háza. Amint Marissal egy pár szót váltott, a felesége hangját hallotta meg. —

Eppen azt kérdezte a Matyi szolga gyerektől, hogy hát a tanyán kereste-e az urát. Nem

tudta elérteni, hogy hova lett az ura, hogy már két napja nem volt otthon. Kerestette.

Péter gondolkodóba esett, megzavarta a felesége hangja . . . Maris behívta az udvarra Pétert. Bement. Ott leültek a kis lóczára. — Sokat beszéltek sokáig . . .

— Péter lelkem, ha a felesége egyszer nem volna, ha meghalna, akkor megint szeretne engemet ugy-e? Akkor nem hallgatna senki szavára, hanem az oltár előtt is megfogadná ugy-e, hogy szeret?

— Ha szabad volnék, soha többet nem tennék a szívem ellen. Akkor te lennél a feleségem . . . de hát ne is beszéljünk erről. Nem kívánom a más halálát. Aztán a feleségem fiatal is . . .

Hajnal Maris kiszaladt az utcára. Jó sokáig oda volt. Vagy egy óra múlva jött vissza. Szakadt róla a víz. Az arcza égett a tűztől. — Akadozva beszélt. Ráogyott Péterre.

— Mi lelt Maris lelkem!?
— Nagyot tettem . . . de a szívem vitt rá. Hallgasson meg! A felesége egész nap kerestette kelmedet, hogy hol van. En tőlem is kérdezte ma reggel . . . Az elébb azt mondta kelmed ha szabad lenne, akkor fel szabadulna az én lelkem is ebből a nagy bánatból . . . Az elébb, hogy kimentem az uton volt a felesége, erre tartott. Azt mondtam neki, hogy tudom, hol van kelmed. Azt mondtam, hogy a vízi malom mellett a csárdában iszik,

— Maris mit beszélsz!? Ki vagy kelve magadból!

— Azt mondta, vezesem el őt oda. Elvezettem. A mint a hidon mentünk megrázkód-

megejtéséhez kiküldött azon küldöttségi hely-
elnökök és jegyzők, a kik nem tagjai a központi
választmánynak.

A vidéken.

Oly ellentmondó jelentéseket vettünk
az ország különböző választó kerületei-
ben előfordult jelölésekről, hogy köteles-
ségünknek ismertük m. t. olvasó közön-
ségünket megóvni a kalandos hirektől;
ezért most is csak azokat a jelöléseket
közöljük, a melyek nem jöhetnek kifogás
alá. Ezek a következők:

Akosfalvi kerületben L e g r á d y Károly
a kormánypárti jelölt. Vele szemben, gróf
B e t h l e n Gábor lépett fel nemzeti párti pro-
grammal.

Akna-Sugatagon Mihályi Péter a nem-
zeti párti jelölt, ellenjelöltje nincs.

Abauj-Szántón a gönczi választókerület
nemzeti párti választói gróf Zichy Jakabot, kér-
ték föl a jelöltség elfogadására. A gróf a jelölt-
séget elfogadta.

Aszódi függetlenségi és 48-as párt a volt
képviselőt Majthényi Istvánt jelölte. a ki meg
is tartotta programbeszédét.

Alsó árpási-kerületben (Fogarasmegye) is-
mét dr. Sierban Miklós volt képviselő lép föl;
ellenfele Keppich Gyula fővárosi ügyvéd, párton-
kivüli programmal.

Bajai kerület szabadelvű pártja dr. Piósz
Sándor igazságügyi államtitkárt képviselő-
jelöltté kiáltotta ki. Ellenjelölt eddig nincs.

Budapest II. kerület ellenzéki jelöltje,
Kasics Péter, a kormánypárti jelölt Darányi
Ignác.

III. kerületben ma Kreutzl Jakab néppárti
programmal lépett fel. Ugyanott Országh Sán-
dor kijelentette, hogy nem vállalja el a kor-
mánypárti jelöltséget.

V. kerület kormánypárti képviselője, je-
löltje Mezei Mór, Schlesinger Pál vissza-
lépett.

VI. kerületi szocialista párt jelöltje dr.
Goldner Adolf.

IX—X. kerület függetlenségi és 48-as párti
választói képviselőjelöltül dr. Springer Ferencz
fővárosi ügyvédet kiáltották ki.

Bihar-Belényesen kormánypárt választók
Beöthy Algernont léptették fel.

Besztercebányán Halassy Gyula kor-

tam . . . valami végig futott a fejemen. Egyet
taszítottam rajta . . . bele esett a habokba a
malom kerekei alá . . .

— Örült vagy, Maris, ugy-e!? Hiszen az
borzasztó volna.

— Nem vagyok örült, csak az lettem vol-
na kelmed nélkül. A szerelem vitt erre a tet-
temre . . . Most már az enyém lesz kelmed.
Ugy-e? . . . Senki sem tudja meg, hogy mit
tettem.

Péter felugrott a lóczáról. Megrázta Marist,
mint a szélvész a gyöngé rózsátót.

— Igaz az, amit mondtál?

— Igaz . . . Most már szeretsz, ugy-e?

— Eredj tőlem, te gyilkos . . . irtódom
tőled . . . utállak! . . .

Maris lebukott a földre.

Péter elrohant a vízi malomhoz. Éppen
kifogták a feleségét, még élt. Péter karjára
vette és úgy vitte haza. Ettől fogva megsze-
rette.

Sem ő, sem felesége nem jelentette föl a
gyilkost.

Elbujdosott az . . . Soha se halották a
hirét; talán valahol elemésztette magát.

Az apja, a Hajnal Márton ismerte a leá-
nya szörnyű tettét. Meghalotta, amint azt Ma-
ris Péternek bevallotta. Beteg, súlyos beteg
lett tőle.

Lázrohamban folyton feleségét és a lám-
pát emelgette;

— Igazad volt, Csapó János! Olyan, mint
az anyja. Egyik olyan, mint a másik. Hogy 'is
mondtad, hej, az alma nem messze esik a fájától.

kormánypártinak eddig nincsen ellenjelöltje. pe-
dig a kerületben erős ellenzéki szellem ural-
kodik.

Breznóbányai kerületben a kormánypárti
Csipkay Károly alispánnak erős küzdelme lesz
a néppárti Matuska Izidorral szemben.

Balsai kerületben Berger Ignác nemzeti
párti jelölt megválasztása bizonyos, még az
ellenjelölt emberei is ő vele szimpatizálnak.

Bártfai kerület nemzeti pártja Bujano-
vich Gyulát léptette fel a kormánypárti Borne-
missza Adám ellenében.

Baksán Berger Ignác nemzeti párti volt
képviselőt nagy lelkesedéssel újból felléptették.

Bárándi kerületben a függetlenségi Illyés
Bálint ellen a kormánypárt Korniss Károly gró-
fot léptette fel.

Bihari kerületben a kormánypárt Tisza
Lászlót léptette fel. A Kossuth párt jelöltje Rigó
Ferencz.

Bethleni kerületben Fejérváry Károly lé-
pett fel kormánypárti programmal.

Bácsalmási választó kerületben Siskovits
Tamás nagybirtokost léptették fel pártonkivüli
programmal.

Bonyhádon Perczel Dezső belügyminiszter
a kormánypárt jelöltje, néppárti jelölt Balogh
Lajos.

Berettyó-Ujfaluban Szunyogh Szabolcs
kormánypárti küzd Leszkay Gyula, tulerős pártja
ellen.

Bodajki választókerület függetlenségi és
48-as párti polgárai Mártonffy Imre lapszer-
kesztőt léptették fel képviselőjelöltül.

Bácsalmáson a függetlenségi Kossuth-
párt jelöltje Madarász Jenő, a néppárti Miller
József.

Csik-Szent-Mártonban a kormánypárt
hivatalos jelöltje Györffy Gyula, a ki ezt a ke-
rületet ezelőtt függetlenségi program alapján
képviselte.

Csongrádon ma Kossuth Ferenczet kiál-
tották ki képviselőjelöltnek.

Csurgón a kormánypárt dr. Kenedi Géza
szerkesztőt léptette fel.

Czepléden Kossuth Ferencz ellen Wlassics
Gyula minisztert akarja a kormánypárt fel-
léptetni.

A **csaczi** kerületben Lánczy Leó a kor-
mány jelöltje. A néppárt Csernoch János esz-
tergomi kanonokot, Simor és Vaszary volt
irodaigazgatóját kiáltotta ki jelöltnek Lánczyval
szemben. Csernoch egyik legszókimondóbb tagja
a néppártnak s ha a jelölést elfogadja, a küz-
delem erős lesz.

Csáktornyai választókerülethez tartozó
perlaki járás választói e hó 12-én értekezletet
tartottak Perlakon. Az értekezlet a kerület
eddig képviselőjét, Wlassics Gyulát, újból je-
löltjéül kiáltott ki.

Dárdai kerület Hentaller Lajos Kossuth-
pártit kínálja meg a jelöltséggel.

Deésen gróf Teleky Domokos kormánypárti
a jelölt.

Dunapataji választókerületnek nagyobb
küldöttsége tisztelgett Ugron Gábornál, jelöltet
kérvé a kerület számára. Ugron Kasics Pétert
ajánlotta, a ki a jelöltséget el is fogadta.

Alsó-dabasi választókerület függetlenségi
és 48-as polgárai Láng Józsefet léptették fel
jelöltül Ugron-párti programmal.

Dunakeczelen a néppárt Mócsy Antalt
jelölte.

Debreczenben a II. választókerületben sza-
kadás történt a kormánypártban dr. Király
Ferencz ellen fölléptették Márk Endrét, akinek
hívei erről jelentést tettek a kormánypárt
végrehajtó bizottságának, kérvén, hogy Márkot
is fogadják el hivatalos jelöltül.

Déva: Barcsay Kálmánt újból jelölték,
kormánypárti programmal.

Dorogi (Esztergom megye kerületben a füg-
getlenségi és 48-as Ugron-párt Brucsin Sándor
esztergomi szeszgyárost lépteti föl.

Dobron a néppárt Zmeskál Zoltánt jelölte,
nagy lelkesedés mellett.

Esterházi kerületben Molnár János apát
néppárti jelölt ellen a szabadelvű párt Guary
Béla főszolgabíróat léptette föl.

Eperjesen az egyedüli jelölt a kormány-
párti Schmiéd Gyula.

Eger városában felháborító módon foly-

tatják a lélekvásárlást Lukács László pénzügy-
miniszter érdekében. Szederkényi pártja azon-
ban lelkesen kitart.

Elesden, Telegdi József a kormány jelöltje.
Ellenjelölt nincs.

Felvinczen Szabó Kálmánt kiáltották ki
Kossuth-párti programmal. A nemzeti párt je-
löltje: gróf Bethlen Bálint.

Fehérgyarmaton a Kossuth-párti Luby
Géza a jelölt.

Felvidéken Pásztély Jenő Ugron-párti és
Gulassy Dezső kormánypárti ellen fellépett
Bartha Ödön Kossuth-párti.

Fülöpszálláson Kallmár István Ugron-párti
a jelölt.

Füzes-Abonyban Okolicsányi László a ká-
polna kerület eddigi képviselőjét újra jelölték.

Fogarason Mikszáth Kálmán kormánypárti
tartotta beszámolóját. Ugyanott tartotta pro-
grambeszédét Krausz Lajos, a ki az alsó-
árpási kerületnek kormánypárti jelöltje.

Füleki választókerület ellenzéki polgárai-
nak ma ott tartott gyűlésén egyhangulag Fenyő
Sándort, a »Magyar Hírlap« felelős szerkesztő-
jét kiáltották ki képviselőjelöltté.

Girállyi hirhedtté vált kerületben Semsey
Boldizsár nemzeti párti és Kőszeghy Winkler
Sándor kormánypárti állanak ismét szemben
egymással.

Győrszigeti kerületben a Kossuth-párt Csá-
volszky Lajost léptette fel. Ellenjelöltje a nép-
párti Szabó István.

Gyergyó-Szent-Miklóson a kormánypárt
Lázár Menyhértet lépteti fel Városv Gyula
Ugron-párti ellen.

Görgei és szini kerületre vonatkozólag a
Kossuth-párt és a kormány között paktum jött
létre. A megállapodás szerint a görgei kerület-
ben Harsányi József kormánypártit, a szini ke-
rületben pedig Lakatos Miklós Kossuth-pártit
léptették fel.

Garbóc-bogdányi kerület nemzeti párti
választói gróf Károlyi Lászlót jelölték képviselő-
lőnek.

Gödöllön Ürmányi Bernáth a néppárti
jelölt.

Galgócson szintén állítottak néppárti jelöl-
tet, még pedig gróf Zamojszky Jenő szemé-
lyében.

Hajdu-Böszörmény két Kossuth-párti és
Színay Gyula és ifjabb Sóvágó Gábor küzd a
mandátumért.

Husztli szabadelvűpárt jelöltje, Nyegre László
ma mondotta el programbeszédét.

Hossznapályi kerületben Márjay Péter Kos-
suth-párti lépett fel. A kormány jelöltje Fráter
Barnabás.

Kövi Szentiványi Árpád nemzeti párti.
Ellenjelöltje nincs.

Kolozsvári I. kerület függetlenségi polgárai
Kossuth Ferenczet nagy lelkesedéssel kikiáltot-
ták jelöltnek. A kormánypárt Hegedüs Sándort
jelöli.

Király-Helmeczen báró Sennyei István
nemzeti párti jelölt ellen a Kossuth-párt Mec-
zner Bélát lépteti föl. Báró Sennyey győzelme
biztos.

Kölesdi kerületben a választók Fördös
Dezső udi földbirtokost kiáltták meg a man-
dátummal, ki a jelöltséget elfogadta.

Kisjenői kerületben Wenckheim Frigyes
gróf, eddigi ellenzéki képviselő ismét egyhan-
gulag lesz megválasztva. Ebben a kerületben,
mint az előző választások alkalmával is tör-
ténnek ugyan kormánypárti kísérletek.

Király-Helmeczen báró Sennyei István
nemzeti párti jelölt megválasztását befejezett
dolognak lehet tekinteni.

Kis-szebeni kerület nemzeti párti képviselő
jelöltje Hódossy Imre.

Keszthelyen Nedeczky János nemzeti párti
jelölt ellenfele Hentaller Lajos Kossuth-párti.

Keczei kerületben a kormánypárti Tara-
jossy Sándort lépteti fel.

Károlyi-Erdődről jelentik lapunknak: Sze-
mere Miklós a krassói kerület pártonkivüli kép-
viselőjelöltje,

Kápolnai kerület függetlenségi és 48-as
párti jelöltje. Okolicsányi László

Kovácsnazi kerület kormánypártja Sán-
dor Józsefet ma egyhangulag jelöltjének kikiál-
totta.

Kassán a szocialisták Baron Illés Edét léptették fel.

Kaposváron Kapotsfy Jenő Ugron-párti ellen Németh Ignáz Kossuth-párti lépett fel.

Kulpini kerületben dr. Stefanovics Milost jelölték képviselőnek, a mint Ujvidékről jelentik.

Körmendén újból Chernel György, az eddigi liberális képviselőt jelölte.

Kis-Kun-Dorozsmán Enyedy Lukács min. tanácsos, az agrárbank vezérigazgatója a jelölt.

Lévai kerületben az Ugron-párt dr. Lovász Martont jelölte.

Letenyén Remete Géza a nemzeti párti jelölt. Kormánypárti ellenjelöltje, hogy a csúfos bukást elkerülje, vissza akar lépni.

Lengyellői kerületben Szalay Imre ellen Ábrányi Kornél; Makkfalvay Géza ellen a szilli kerületben Gruber János lépett fel.

Lendván Marsovszky Endre a néppárt jelöltje.

Maros-Ludason az egyedüli jelölt Bothlen Balázs gróf kormánypárti

Miskolczi északi választókerület kormánypárti jelöltje: Horváth Lajos, visszalépett. Okul azt mondja, hogy nem akar Mocsáry Lajos Kossuth-pártival szembeállani.

Marceli kerületben a volt képviselőt, Kund Jenő volt nemzeti párti képviselőt nem léptették fel, hanem gróf Somssich Andor nagybirtokost kiáltották ki nemzeti párti programmal, a ki különben ismeretes agrárius.

Mádi kerületben a nemzeti párt hívei újból Bernáth Bélát jelölték s melette sorakoznak gróf Andrásival szemben.

Muraszombati kerületben gróf Szapáry László lépett fel ellenzéki programmal. A kerület választói nagy lelkesüléssel sorakoznak zászlaja körül és megítéltetnek veszik, hogy e nagytehetségű ifjú főúr az ő kerületük képviselőjében lesz a politikai pályán. Megválasztása bizonyos.

Monoron az ellenzéki Lukács Gyulával szemben a kormány Gorove Lászlót akarja felléptetni. Csak hogy Gorove eddig nem volt a jelöltség elfogadására rávehető, mert nem akar a biztos bukás elébe menni.

Mezőségi kerületben Dósa Elek, a vármegye alispánja, lépett fel szabadelvű programmal a nemzeti párti Dézy Zoltánnal szemben. Kétségtelen, hogy a nemzetipárt itt is óriási többséggel győz.

Magyar-Lápos: Simó Lajos kormánypárti visszalépett. Helyébe a kormánypárt Teleki Sándor grófot léptette fel. Ellenfele még nincs.

Magyar-igoni kerületben Werner Gyulát, a »Magyar Ujság« szerkesztőjét, léptette föl a miniszterelnök.

M-szigeti kerületben Veres Dénes alsó-apsai tanító lépett fel függetlenségi és 48-as párti programmal.

Medgyesi kerületben Lehrer János lelkész, Rosenauer Vilmos tanár és Binder Vilmos takp. igaz, a szabadelvű-párt jelöltjei.

Magyar-Csékei kerület kormánypárti jelöltjei Goldis János és Korda Andor.

Mező-Kövesden Hock János a nemzeti párt tagja ellen Tarnai Gyula alispán elfogadta a jelöltséget kormánypárti programmal.

Mezőkeresztesi kerületben Miklós Gyula kormánypárti ellen Helfi Ignáz Kossuth-párti lépett fel.

Mátészalkán Dr. Barts Andor miniszteri titkár fellépett kormánypárti programmal. Az ülésen salkai Schwarcz Jakab elnökölt, a ki azelőtt 48-as volt. A paktum tehát itt is virágzik.

Margitán Örley Kálmán kormánypárti és Faludi Árpád 48-as küzd egymással.

Mohácsi szabadelvű párt Stajevics János volt képviselőt ajánlotta, kit egyhangulag jelöltek.

Mezőbördi kerületben Dósa Elek liberális Décsy Zoltán nemzeti pártival fog mérkőzni a választási harcban.

Marosvásárhelyen a II. kerület e hó 12-én a szabadelvű párt dr. Bernádi Györgyöt jelölte.

Miskolczi város állandó választmánya Soltesz Nagy Kálmán polgármester elnöke alatt a képviselőválasztás napjára okt. 30-át tűzte ki. Az északi kerületben választási elnöké

Kovács Lajos megyei főügyészt, a déliben Mikuleczky István ügyvédet választották meg.

Marczalon a néppárt Zichy Aladár grófot jelölte.

Nagy-Palánkán. a tegnapi papi értekezlet Adamovits ujvidéki ügyvédet jelölte néppárti programmal Gromon Dezső államtitkár ellen.

Nyárádszeredai kerületben Szentiványi Kálmán eddigi képviselő és Gyalócai Sándor, mind a kettő szabadelvű párti programmal állanak egymással szemben.

Naszódi választókerületben Csókán János főgymn. igazgatót a szabadelvűpárt részéről képviselőjelöltnek léptették föl. Ellenjelöltje eddig nincs.

Nagy-Szöllősen ifju báró Perényi Zsigmond lépett fel kormánypárti programmal. Bartha Ödön Kossuth-párti viszályt a jelöltségtől.

Nagy-Tapolcsányban a kormánypárt Sulyovszky Dezsőt léptette föl.

Nagy-Bereznán Hegedüs Béla lépett fel kormánypárti programmal.

Nagyidán. A nemzeti párt jelöltje Hedry Lőrincz.

Nagy-Kaposton Bernáth Dezső nemzeti párti lép fel Komjáthy Béla Kossuth-párti ellen. Bernáth győzelme kétségtelen.

Nagyszalontán a függetlenségi Balogh Lászlónak ellenjelöltje a kormánypárti Lovassy Andor.

Nagy-Körösön Eötvös Károly Kossuth-párti jelölt.

Nagy-Váradon Vári Szabó Béla lép fel, Tisza Kálmán kormánypárti jelölttel szemben.

Nagykanizsai függetlenségi és 48-as párt ma este Tubody Viktor elnöke alatt népes értekezletet tartott s Unger Alajost kiáltotta ki jelöltnek. Unger a jelöltséget elfogadta.

Ó-Becsén a kormánypárti Gombos Béla ellen a szerbek felléptették Polit Mihályt.

Oklándi kerületben Heltai Ferencz kormánypárti jelölt ma mondotta el programbeszédét.

Páisztóra Fejér Miklós volt államtitkár, a gyöngyöspatai kerület jelöltje, a reggeli gyorsvonattal érkezett. Innen kerületének többi közséibe ment.

Pécsváradon ma kérte fel a szabadelvű párt Kardos Kálmán főispánt a jelöltség elfogadására. Kardos a jelöltséget elfogadta a vasárnap mond programbeszédét.

Pinczehelyen Rátkai Gyulát jelölte a Kossuth-párt.

Pakson Szluha István függetlenségi párti elfogadta a jelöltséget Kammerer Ernő kormánypárti és Kálmán Károly néppártival szemben.

Pozsonyban Szilágyi Dezső a kormánypárti jelölt.

Pozsonyban a II. kerületben Neuszidler Károly megválasztását biztosnak vették, míg ma közhírré nem lett, hogy a II. kerületben Neuszidler ellen dr. Dobrovits Mátyás orsz. kórházi főorvos lép fel szintén szabadelvű programmal. Dr. Dobrovits nagy népszerűségnek örvend s ez okból a küzdelem eredménye nagyon kétes.

Poroszlón a kormánypárti Lipcsey Ádám ellen a Kossuth-párt Hellebronth Gézárt léptette fel.

Rimaszécsi kerületben Fáy Barnabás a Kossuth-párt jelöltje.

Ráczkevei kerületben Zimándy Ignác néppárti programmal lép fel.

Rácz-Almásán gróf Esterházy Miklós Móricz lépett fel néppárti programmal.

Rétságán a nógrádi járás választói Beniczky Árpádot kiáltották ki jelöltnek. Megválasztása biztos a nemzeti párti Andreánszkyval szemben.

Szentendrei kerület szabadelvű pártja Osváth Imre törvényszéki bírót jelölte.

Szalánthai kerületben Brázay Kálmán, a függetlenségi Kossuth-párt jelöltje.

Szent-lőrinczi választó-kerületben a szabadelvű párt Nagy Dezsőt egyhangulag kikiáltotta képviselőjelöltnek.

Somló-Vásárhelyen a kormánypárti Bamberger Béla főbörzeaner ellen Meszlényi Pál néppárti lépett fel.

Stomfán Otocska Károlyt jelölt a néppárt.

Szent-gróthi kerület nemzeti párti jelöltje Barcsa László.

Szék Maléter Zoltán a kormánypárti képviselőjelölt.

Segesváron az ottani szabadelvű párt újból a város volt képviselőjét, dr. Schwicker Henrik tanárt kínálta meg a jelöltséggel, a mit az el is fogadott. Ellenjelöltje nem lévén, megválasztása kétségtelen.

Szászabányán Pulszky Agost kormánypárti lépett fel.

Szamosújváron Molnár Antal, volt kormánypárti képviselő ismét fellépett.

Szászvárosi kerületben báró Nopcsa Elek lép fel kormánypárti programmal.

Székely-Udvarhelyen ifj. Horváth Mihály a kormánypárt jelöltje.

Szigetvári kerületben a függetlenségi és 48-as anyapárt jelöltje Fényfi Kálmán tolnamegyei földbirtokos.

Székely-Udvarhelyen a kormánypárt nagy fáradsággal Sebesi Ákos tiszti ügyész személyében talált ellenjelöltet László Mihály nemzeti pártival szemben.

Szobránczon Tomcsányi László nemzeti párti zászlaja körül tömörül a többség, Ellenjelöltje a kormánypárti Körössy József.

Szeniczen a kormánypárt Zmertych Iván volt képviselőt jelölte újból.

Szent-Gothardon Széll Kálmán október hó 18-án tartja programbeszédét.

Szegedi első kerületben gróf Tisza Lajos kormánypárti ellen a Kossuth-párt Eötvös Károlyt lépteti fel.

Siklóson Perczel Béni eddigi kormánypárti képviselő ellen Antal Pál Kossuth-párti lépett fel.

Szirmabesenyői kerületben Miklós Ödön ellen Szekrényessy Árpád nagybirtokost jelölték, a ki a Magyar Gazdaszövetség programját vallja.

Szabadkai II. kerületben Vermes Béla kormánypárti ellen fellépett Rédl Béla néppárti programmal.

Somlyóvásárhelyi kerületben kormánypárti programmal fellépett Bamberger Béla.

Szikszón Péchy Tamás ellen a kormánypárt, győzelemre való kilátás nélkül, Vitéz Viktort lépteti fel.

Szegvári kerületben tegnap kiáltották ki Helfy Ignácot, a kerület volt képviselőjét jelöltül. A kormánypárt Novák Józsefet, a Pallavicini uradalom főügyészt léptette fel.

Székelyhídon két függetlenségi bajos Kiss Albert és Fáy András mérkőzik.

Szeniczen ma tartott beszámolót Zmertych Iván, a kerület volt képviselője.

Szent-Gothardon Széll Kálmán jelölt.

Szikszón a kormánypárt meghasonlott s Péchy Tamás ellen ugyancsak szabadelvű programmal felléptették Vitéz Viktort.

Szigetvári kerület függetlenségi polgárai erősen állnak a Kossuth-párt jelöltje Olay Lajos mellett.

Sár-kereszturi kerületben Madarász József 48-as jelölt.

Somlyóvásárhelyen a néppárt Meszlényi Pált jelölte.

Szent-Jánoson dr. Kubina Józsefet.

Szekszárdi kerületben Ürményi Bernátot.

Szakacson Mérey Árpádot.

Török-szent-miklósi kerületben Krasznay Ferencz lépett fel Kossuth-párti programmal.

Tapolcsai kerületben Kossuth Ferencz a jelölt.

Tabi kerületben Vörös János Kossuth-párti és Ugron Ákos Ugron-párti jelöltekkel szemben Ágoston József kormánypárti programmal lépett fel.

Török-Kanizsán Tallián Béla békési főispán lép fel.

Tenkén Blaskovics Sándor kormánypárti és Balogh Tihamér függetlenségi a jelöltek.

Tápei kerületben Enyedy Lukács kormánypártit léptették fel.

Ungvárott gróf Sztáray Gábor kormánypártinak eddig nincs ellenjelöltje.

Ugrán Tisza István a kormány jelöltje.

Vágvecsei kerületben dr. Prohászka Ottokár néppárti ellen Kamovits Sándor lépett föl függetlenségi programmal.

Váci kerületben a függetlenségi és 48-as párt e hó 14-én tartott pártgyűlésén nagy lelkesedéssel léptette fel volt képviselőjét Majthényi Istvánt. A néppárt Révész Istvánt jelöli.

Vaáli kerületben Balogh Lajos és Nyitray Lajoskormánypártiak állanak egymással szemben. Vágújhelyen a néppárti jelölt Reviczky Bertalan.

Zurányból írják, hogy ifj. Zichy János gr. néppárti ellen Kunsay Béla nezsideri járásbíró léptették föl.

Zilahi választókerület szabadelvű pártja a kerület képviselőjéül Várady Gábor jelölte.

Zomborban a nemzeti párt jelöltje Drakulits Pál.

Zichyfalván a kormánypárt Molnár Sándort léptette föl.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Más időben 50 kr.

Október 18. A főreáliskola palotájának fölavatása.
18. A nagyváradi 48-as függ. párt közgyűlése a Fekete Sasban d. e. 11-kor.
25. A nagyváradi polgári lövészegyesület zárulóverszete a Rhédey-kertben.

28. Nov. 6. Képviselő-választások.
29. A Kossuth-szobor leleplezése Bihar-Diószegen.

Novemb. 29. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet-táncszestély.

* **Egyházi kitüntetés.** A hivatalos lap okt. 17-diki száma közli a következő legfelsőbb kéziratot:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Meszner István bezdáni esperesplébánosnak a Szent-Margitról nevezett pornói címzetes apátságot — adományozom.

Kelt Budapesten. 1896-ik évi október hó 1-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

* **Károly István főherceg és Sterneck.** A »Reichswehr« című bécsi katonai lap hosszabb cikkben foglalkozik azzal a konfliktussal, amely Károly István főherceg és Sterneck tengernagy között felmerült és a melyről előző számunk távirata már értesítette a Tiszázul olvasó közönségét. Berlini hírek szerint ugyanis báró Sterneck és Károly István főherceg közt nézeteltérés támadt a tengeri gyakorlatok vezetése felől. A főherceg megkövetelte, hogy ezeket a hadgyakorlatokat ő rábízák, míg Sterneck tengernagy Seeman ellentengernagyra akarta bízni a vezetést. A főherceg ez ügyben a királynál is járt s az audienzián azt mondta: »Vagy én megyek, vagy Sterneck.« A király pedig így válaszolt: »Ez fegyelmetlenség, mert Sterneck a te főlebbvalód.« Károly István távozott, azután eladta polai palotáját s rendszeren Lussin gradenban tartózkodik és legközelebb Galicziába akar átköltözni. Ezekre a hírekre a »Reichswehr« azt jegyzi meg, hogy azok csak annyiban felelnek meg a valóságnak, hogy Károly István főherceg és Sterneck báró közt csakugyan differenciák támadtak, de e pillanat nem alkalmas arra, hogy e differenciáknak az osztrák-magyar haditengerészetre való kihatását megvitassuk. Csak azt kell kiemelni, hogy a főherceg hadi tengerészeti ügyekben kiváló szaktekintély, alapos elméleti tudományával és gazdag tapasztalataival oly magasan áll a haditengerészeti tudomány terén, mint kevés haditengerészeti tisztsízt. A főherceg már oly fiatalon volt hajóparancsnok, a mikor más tengerészeti tisztek még csak pályafutásuk kezdetén állnak s a főhercegből már ennél a körülménynél fogva kiváló tengerésztiszt lett volna is. A főherceg visszavonulása kiszámíthatatlan kárára volna a mi tengerészetünknek, de reméljük, hogy ő fensége meggondolja a dolgot s egy évi szabadságidejének letelte után újra belép haditengerészetünkbe és aláveti magát a föltétlenül szükséges szubordinációnak.

* **A védnökhelyettes főherceg alapítványa** Lajos Viktor főherceg főudvarmestere a következő leiratot intézte a vörös kereszt egyesület elnökéhez: »Ő eszásári és királyi fensége Lajos Viktor főherceg ur a mai napon megtartott szemle alkalmával legfőbb megelégedéssel méltóztatott a magyar szent korona országában fennálló vörös-kereszt-egylet Erzsébet kórházának és anyagraktárainak példás berendezéseiről meggyőződést szerezni. Hogy ő cs. és kir. fensége ezen áldásos egyesület virágzása fölötti örömeinek tettel is kifejezést adjon, legkegyelmesebben megbízni méltóztatott, hogy a t. elnökségnek az Erzsébet-kórház alapja javára, az idecsatolt 1000 frt azaz egyezer forintot adjam át; kérem az összegről szóló nyugtát, számadásokhoz való csatolás végett, hozzám juttatni. Csekolics Endre gróf elnök addig is, míg ezt az egyesület igazgató-választmánya közvetlenül nem teszi, a főherceg védnökhelyettes urnak legmélyebb köszönetét terjesztette elő a nemeslelkű adományért, magas hozzájárulását kikérve egyttal arra, hogy az alapítványt az Erzsébet-kórház márványtábláján is megörökíthesse.

* **A kalocsai kath. kör ünnepe.** Azon alkalomból, hogy ő Szentsége október 2-ik vasárnapját örök időre a magyarok Nagyszonyjának ünnepül rendelte, a kalocsai kath. kör fényes felolvasó- és zeneestélyt rendezett saját dísztermében. A délelőtti hálaadó istentiszteletre, — a melyen Császka érsek pontifikált — zászló alatt vonult a tagok nagy száma a székesegyházba. Az esti ünnepen a katolikus legényegyesület bevezető éneke után Horváth Győző lelkes felolvasást tartott e címen: ő Szentsége a magyar millenniumon. Majd Pogatchnigg székesegyházi karnagy és ismert zeneszerző harmoniumkísérete mellett Ozwald székesegyházi énekes adott elő néhány régi magyar Mária-éneket. Jagicza joghallgató jól sikerült szavallattal dicsőíté a magyarok Nagyszonyját. Utána Boromisz Tibor dr. kanonok, a kör elnöke s az ünnep létrehozója intézett meghatározó szavakat a díszes közönséghez, mely a dísztermet és annak mellék-helyiségeit zsufolásig megtölté. A minden tekintetben sikerült vallásos és hazafias, szép ünnepélyt a legényegyesület éneke zárta be.

* **A nagyváradi felső kereskedelmi tanintézet „Széchenyi“ önképzőköre** tegnap tartotta meg alakuló közgyűlését, melyen Várallyay Sándor tanár elnök felügyelete alatt a tisztviselők következőleg választottak meg: Ifjusági elnök: *Poymler Géza* III-ad éves egyhangulag, főjegyző: *Frankl Arthur* III-ad éves egyhangulag, titkár: *Weinberger Kálmán* III-ad éves, főkönyvtárnok: *Rosenberg Sándor* III-ad éves, ellenőr: *Sommenvirrh Mór* III-ad éves, pénztárnok: *Dallos Aurél* II-od éves, alkönyvtárnok: *Gyenge János* II-od éves, aljegyzőkül pedig: *Báss György*, *Aszód Ferencz* II-od éves és *Gábel Béla*. *Erber Hugó* I. éves növendékek. Az önképzőkör már a jövő hét szombatján megkezdí rendes működését.

* **Főuri eljegyzés.** Gróf Teleky Ádám nagybirtokos eljegyezte báró Zeyk József leányát Ágnest.

* **Dr. Brán Felicián,** nagyváradi görög katolikus egyházmegyei áldozó pap, zsinati vizsgáló, szentszéki ülnök, ez. esperes és főgymnásiumi tanár kineveztetett *szatmármegyei főesperesnek, püspöki külhelynöknek és nagy-károlyi esperes-lelkésznek.* Öszintén gratulálunk a fiatal, ritka képzettségű papnak gyors előmeneteléhez, — de gratulálunk a nagy-károlyi gör. kath. híveknek is, kik háromszor, mindannyiszor nagy deputációval kérték a püspöktől Brán drt lelkészüknek.

* **A czár nászajándéka.** Miklós czár a montenegrói hercegnő esküvője alkalmából ugyancsak kitesz magáért. A »Mattino« című olasz ujság azt jelenti, hogy a czár egy millió rubel nászajándékot szánt Mileva hercegnő-

nek, vagyis ugyanannyit, a mennyit édesatyja a nagyhercegnőknek adott. Ezenkívül a czár és a czárné két millió frankot érő gyémánt-ékszert ajándékoz a menyasszonynak. A montenegrói fejedelem csak 300.000 frankot adhatott leányának.

* **A czeni Árpád szobor leleplezése.** Brassó városának ez ünnepe — mert hiszen a czeni hegy Brassó városához tartozik — most vasárnap lesz és szívesen értesülünk, hogy Brassó magyarsága fényessé akarja azt az ünnepet avatni. Nem hajtvá a dühöngő zöld zászok ellenvetéseire, nem törődve az áldáz gyűlölettel, melyek ott a Fabricziusok és Lurtsok szítanak, a magyarok lörhételten lelkesedéssel készülnek arra, hogy az Árpád-szobor leleplezésének ünnepe nemcsak a brassói magyaroknak, de az egész magyar nemzetnek is ünnepe legyen.

* **Esküvők és eljegyzés.** Nagyvárad város tisztikarának egyik tehetséges, szorgalmas tagja: Molnár János fogalmazó tegnap délután tartotta esküvőjét özv. Gyalóky Lajosné szül. Kovács Antónia urnóval. Násznagyok voltak a vőlegény részéről Darvassy Lajos városi tanácsos, a menyasszony részéről Gyalóky János nyug. törvényszéki bíró. — Szakács József nagyváradi fiatal bérkocsistulajdonos eljegyezte Oláh István nagyváradi polgár kedves és szép leányát Róza kisasszonyt.

* **Református lelkészek panasza.** Mióta az egyházipolitikai törvények életbeléptek, egymást érik a református lelkészek panaszai, mennyire megfogyott a jövedelmük, milyen sajnaru az életük s hogy a kormány — nem segít rajtuk fizetésemeléssel. Ime egy újabb sütet ezekből a panaszokból a protestáns »Sz. S.«-ban: »Ha vizsgáljuk, hogy mit tett a magas kormány a református papság érdekében: bizony fájó keserűség fogja el lelkünket, mert visszاسzerzett alkotmányos szabadságunk egész hosszu érája alatt csak azt tapasztaltuk, hogy mi református papok vagyunk az államnak legmostohább gyermekei. A kormány nemcsak hogy nem segített minket olyan mértékben, a minő mértékben nyomasztó anyagi helyzetünk, hivatásunk érdeke és hazafias munkásságunk megérdemelte volna, hanem úgy bánt el velünk — különösen az utóbbi időben — mint valami tudatlan népséggel. A mikor *szüksége volt reánk, akkor ígért, biztatott s ha tulesett a bajon, akkor aztán reánk sem hederített.* Így történt ez az egyházipolitikai törvények megszavazása alkalmával is.«

* **Egy gyártelep pusztulása.** Egy virágzó, nagykiterjedésű biharmegyei gyártelep pusztulásáról tudósítja lapunkat feketeerdői levelezőnk. Az egyesült magyar honi üvegyárak részvénytársaságának egyik legszebb, legnagyobb telepe, a feketeerdői üvegyár a lángok martaléka lett. Tegnap, péntekről szombatra viradó éjjel 1 órakor a nagy ipártelep egyik épülete kigyulladt s a lángok rohamosan átsaptak a többi épületekre is rövid idő alatt a pompásan felszerelt nagyértékű gyártelep lángtenger lett. A gyárszemélyzete hozzáfogott az oltáshoz, de minden igyekezetök hiába valónak bizonyult, mert a tüztengert az iszonyu hőségtől meg sem tudták közelíteni. A közeli községekből érkezett segélynek sem nagy volt eredménye az iszonyu tüzzel szemben. Morvay Tihamér margittai főszolgabíró kiszállt a vész színhelyére. A szegény munkások kétségbeesve nézik a borzasztó pusztítást, mely által keresetüktől jóidőre meg lesznek fosztva. Hogy emberélet esett-e áldozatul a tüzvésznek, még nem tudják, de a munkások azt hiszik, hogy többen közülök be-szorultak az égő gyárba. A tűz keletkezésének okát a hivatalos vizsgálat deríti ki.

* **A »Zsidó Híradó«** érdekesen nyilatkozik a báró Bánffy Dezső jelöltségéről, irván a következőket: Abból a városrészből, a melyet a zsidóság ellenségei »megfordított Ghetto«-nak csufolnak, ebben a hónapban, a mely a kor-teskedés és a szavazatvárlás jele alatt áll, valóságos népvándorlás indult meg az ország minden része felé. A hány kevésfoglalkozásu ügyvéd van a Lipótvárosban, a kinek az irodája nagyon is sok időt enged, mind mandátumra aspirál, valamennyi föl akar csapni képviselőnek. A rövidlátó emberek, a kik a mi felekezetünk-

höz tartoznak, ebben egy nemes ambíciót látnak, holott az nem egyéb, mint tolazkodás és stréberség. Azok az urak nem az irodalom, sem a tudomány, sem a művészet, sem pedig a társadalmi működésnek bármily néven nevezendő téren nem szereztek eddig olyan érdemeket, amelyek méltóvá tennék őket arra, hogy abban a törvényhozási teremben szerepeljenek, a melyben Deák Ferencz és utána mások kivívták a halhatatlanságot. Az ő egyetlen jogcímük, hogy van egy jól megtömött pénzes tárcájuk, néha még az sem. S ha oda törekcsenek, nem azért teszik, mivel szolgálni akarunk egy nemes ügynek, hanem mert a képviselőség még mindig pozíció, habár nem olyan előkelő már, mint azelőtt volt és ezen a réven még mindig lehet jól házasodni. Miért lelkesedünk mi zsidók ezekért az urakért?

* **Váradi Margit** k. a. november 7-ik napján tartja meg hangversenyét, — melyről már megemlékeztünk — miután a műsor összeállítása elé gördült akadályokat elhárította P o l o n y i Elemér buapesti zongoraművész, ki nemcsak készséggel ígérte meg a hangverseny leendő közreműködését, hanem a hangversenyző nőhöz intézett levelében igen megtisztelőnek jelenti ki meghívását, kíváncsiak vagyunk a műsorra, mely bizonyára érdekes lesz.

* **Kitüntetett nagyváradi kertész.** A budapesti ezredéves kiállítás kertészeti pavillonjában október 1-től 8-ig ismét szőlő-, gyümölcs- és virág-kiállítás volt, melyen F a r k a s József v. velencei műkertész, kiváló szép Remontant székfűért és rózsáért mint június hóban, mikor kiállítás és millenniumi nagy érmet kapott, most ismét a m i l l e n n i u m i n a g y é r m e l lett kitüntetve.

* **Köszönet-nyilvánítás.** A nagyváradi ipartestületi agg iparosok alapjának javára ifj. B a t á r y Imre ur volt szíves 100 frtot adományozni. ezen nemes emberbaráti jóakaratu áldozat készségért fogadja e helyen is előismerő köszönetünket. Az ipartestületi jótékonsági bizottsága nevében. Nagyvárad, 1896. okt. 17. B e r t s e y György, bizottsági elnök. J a n k o v i c h János, bizottsági jegyző.

* **Érthetetlen.** Háromszék vármegye a kolozsvár-egyetemi »Menza Akadémika« számára 50 frt adományt szavazott meg. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a vármegye ezen határozatának megerősítését megtagadta. A miniszteri bölcsesség ezen újabb nyilvánulása egyszerűen érthetetlen.

* **Katonai brutalitások Romániában.** Romániában az utóbbi időben nagy felháborodással foglalkoztak azzal a brutális bánásmóddal, melyben a tisztek és altisztek a közkatónákat részesítik. Erre vonatkozólag most Budapestén hadügyminiszter szigorú rendeletet küldött az egyes hadtestparancsnokságokhoz, a melyben a leghatározottabban megtiltja azt, hogy a közkatónákat ütlegeljék, avagy más brutális módon bánjanak velük, a mi, ha továbbra is megtörténne, az ily tisztek, vagy altisztek épp oly büntetéssel sújtatnak, mint az a közkatona, a ki föllebbvalójának nem engedelmeskedik, vagy azt bántalmazza. A hadügyminiszter továbbá elrendeli, hogy a parancsnokok e rendeletet azonnal közöljék minden tiszttel s altiszttel s őket teszi felelőssé a rendelet betartásáért.

* **Választható-e Fehérvár?** Ez a kérdés lett aktuálissá azóta, mióta híre ment, hogy a honvédelmi miniszter képviselőiséget szándékozik vállalni. A kik Fejérvár báró passzív választói jogát tagadják, azok abból iudulnak ki, hogy ő tényleges szolgálatban levő tábornagy s mint ilyen nem foglaltathatik benne semmiféle választói névjegyzékben s így nem is választható. Ez az okoskodás határozottan helyes, élet veszi azonban az a körülmény, hogy Fejérvár Géza báró az összeíró küldöttség tévedése s a kerületi ellenzék indolenciája folytán tényleg benne van az I. kerületi választók névjegyzékében s így választható is.

* **Érdekes jogi eset.** Egy csordában veszélyesnek ismert bika volt s a pásztort egy napon a csordabeli állatok valamelyike, minden valószínűség szerint a kérdéses bika feldöfte és megtiporta, úgy hogy az ember behalt. A

Curia ezen tényállás alapján kimondotta, hogy a bika gazdája a pásztor hátramaradotjainak kártérítéssel tartozik azon kárér, melyet a kenyérkeresőjük elveszte által szenvedtek. Megjegyzendő, hogy e pásztor is tudomásul bírta a bika veszélyes voltáról. A temetési költség megtérítésére azonban nem kötelezte, mert az a természetes halál esetén is felmerült volna. (Curia 1896. márcz 27. 848. sz.)

* **Halálozás.** A következő gyászjelentést vetjük; az első nagyváradi »Concordia Entrepriese des dompés funcbres szomorodott szívvel jelenti szeretett jó vezérének P a p p Imrének, f. év október hó 17-én d. u. 3 óraker életének 42-ik s hűséges szolgálatának 24-ik évében a mindenható rendelkezése folytán történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott maradványai ugyan e hó 19-én d. u. 3 óraker fognak Czinege-utczai lakásától az olaszii sírkertben örök nyugalomra tételni, mely végtisztesség tételre az összes személyzet, rokonok és barátok tisztelettel meghívatnak.

* **Megállított vonat.** A Budapest felül jövő személyvonat utasai tegnapelőtt egy kis ijedelmet állottak ki Karczag táján. A vonat hirtelen nyílt pályán megállott. Nem tudták mire vélni a dolgot, míg a kísérő személyzet nem kereste, hogy ki húzta meg a vészjelzőt. Egy harmadosztályu kocsi-ban megtalálták azt a tettest, egy szerencsétlen muzsikusz cigányt. Ő húzta meg mert pityókos lévén bele kellett valamibe kellett kapaskodni. A 10 forint büntetést nem bírta befizetni azért kiszállították s átadták a rendőrségnek. Annak ígérette azután hogy fizetni nem tud ugyan, de ha adnak a kezébe hegedüt, hát lemuzzsikálja.

* **Körözött rabló.** A nagybányai járásbíróság Debreczenben keres egy Rotschild Áron nevű 44 éves kékitő készítő, ki nevezett városban fényes nappal nagy rablást követett el.

* **Elveszett táska.** Október 17-én délután 2 és 3 óra között Pecze-Szöllőstől Nagyváradra vezető uton a sörgyártól a kis-piaczig elveszett egy fekete bőr kézi táska a megtaláló sziveskedjék szőlősen a plebánián jelentkezni hol illő jutalomban részesül.

* **Családi dráma.** Megrendítő, titokzatos családi dráma tartja izgalomban Kis-Iratos községét. Egy jómódu földmives: Hegedüs József neje követte el a bünkrónikában páratlanul álló, megdöbbentő tettet, melynek hogy mi lehetett az oka, eddig nem tudni. Talán örület szálta meg a szerencsétlen anyát, vagy a hiszterianak lett áldozata, mert normális állapotban nem képzelhetünk embert, anyát ilyen tettekre képesnek. Mig 12 esztendősi fiával künn a földjén dolgozott Hegedüs József, addig felesége, Dániel Julia odahaza négy apró gyermekével együtt megmérgezte magát s rövid kínlás után mind az öten meghaltak. A hatósági boncolásnál tényleg a mérgezést konstatálták a halál okául.

* **Rendőri hírek.** *Elveszett bőrönd.* Vidovits László, pecze-szöllősi plebános kárára egy kis bőröndöt sorsjegyekkel elvesztettek. A megtaláló a rendőrségnél illő jutalomban részesül. — *Feljelentett lakó.* K. L. nagyváradi házigazda jelentést tett a rendőrségnél, hogy lakója V. K. szörnyen garázdálkodik, úgy, hogy vele egy házban maradni sem lehet. A rendőrség intézkedett. — *Lopás a névjegy segítségével.* Tegnap közleményünkben említett tolvaj kérekerült. Schwarcz Albertnek hívják s minél több lopásnak a tettese, letartóztatják. — *Aljas bosszu.* Az éjjel aljas bosszút ált Róssinger M.-en valaki. A czégtáblát és több kiírást összemocskolta. Róssinger jelentést tett a rendőrségnél.

* **Óvás és kérelem.** Figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy bizonyos Hild Jakab kószál a városban és a Tiszántúl munkatársának adja ki magát, pedig csak ideiglenes korrektor volt nálunk. Ez az egyén a többi nagyváradi lapoknál járt egy nyilatkozattal lapunk szerkesztője ellen s amellet mégis lapunk s szerkesztőnk nevére hivatkozva, adósságokat csinál. Ki kell jelentenünk, hogy ezt az embert Moskovits vendéglistól, hova egy krajczár pénz nélkül szállt, kiváltottuk és hogy Déry J. kereskedésében lapunkra hivatkozva árukat vásárolt hitelbe és

sok hasonló dolgot követett el, miért is kénytelenek vagyunk a közönséget óva inteni, ne-hogy kárát vallja, mint mi magunk.

A szerkesztőség nem vállal felelősséget az alábbi reclam-ujdonságokért.

x Hölgyek érdeke:

Nemes Mihály kizárólag kész női felöltők áruházát ajánlja a hölgyeknek mielőbb felkeresni.

A budapesti kiállítás miatt rendkívül túlhalmozta raktárát és az eddigi meleg időjárás végett is kénytelen a legújabb őszi és szörme gallért valamint legújabb Jaquett és körköpenyjeit oly potom árban kiárusítani, hogy szükségletén kívül is érdemes nevezett czégnél ezidejüleg bevásárlást tenni és csak előnyére valik minden hölgynek ha vásárlás előtt felkeresi, annál is inkább, mivel ily alkalom a t. hölgyeknek nem gyakran ígérkezik. A pontos czim végett megemlítjük ufolag Nemes Mihály Nagyvárad. Lévay-ház, Köröspart, corso.

x **Őszi idényre** legújabb angol és francia divatczikkék, úgy szintén férfi és gyermek, ingek, harisnyák, zsebkendők, nyakkendők, férfi, és női keztyük legnagyobb választékban kaphatók R o t h M. u t ó d a kalap és férfidivat üzletében, ugyanottan eredeti karlsbardi cipők kaphatók. 8—10

Biharvármegye közügyei.

Jóváhagyott fizetésemelés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a tisztviselők fizetés emelésére vonatkozó határozatát a belügyminiszter nem hagyta jóvá s erről nyolcz holnapi vajadás után értesítette a várost.

Biharmegye közgyűlése csak nemrégén határozta el, hogy méltányossági okokból a megyei közkórház gondnokának, ellenőrének és algondnokának fizetését 1897. január hó 1-től 15 százalékkal felemeli s az így felmerülő többletkiadást a közszükségleti alapból fedezi.

A belügyminiszter értesítette tegnap Bihar-megyét, hogy a fizetés felemelést kivételképpen jóváhagyta.

Járványos betegségek a megyében.

Dr. Popovits György m. főorvos betérjesztette a Bihar-megye területén október 1-től 15-ig előfordult járványos betegségek statisztikáját.

Örvendtesen látjuk ebből, hogy daczára az ősznek, a mikor a járványos betegségek szaporodnak, difteritiszben egy gyermek sem halt el s más fertőző betegedések is általán kedvezőbb lefolyásuak voltak.

A félhónap alatt: *vörheny* B.-Ujfaluban 1, Konyáron 12, (meghalt 5), Székelyhidon 7, Micskén 5 esetben volt, a régebbi betegedésekkel együtt.

A *kanyaró*, mely csak Széplakon fordult korábban elő, teljesen megszűnt.

A *hasihagymáz* Telkesden 7, Esztárban 2 esetben volt, halálozás nélkül.

A *roncsoló toroklob* Konyáron az 1 régi betegedés mellett két új esetben, Esztárban 5, Darvason egy régebbi és Hegyközkovácsiban két régi esettel fordult elő.

A *hökhurut* Székelyhidon 44 régi esettel, Mocsáron 1 régi, Rippán 8 régi és Varosányban 45 új esettel szerepelt. Ez utóbbi községben 8 halálesetet okozott.

Kassits-Podmaniczky per.

— Fredeti tudósítás. —

Budapest, okt. 17.

A Kassits-Podmaniczky pört ma tárgyalta Gajzágó Manó kir. táblai bíró, a büntető járás-kiróság vezetője. (Előzményeit írják meg.)

Reggel 9 óra előtt már megjelentek a felek a bíró előtt. A bíró Podmaniczkyt székkal kínálta meg, ki miután bemondotta, hogy 72 éves, ev. vallásu, nőlen, magánzó, büntetve nem volt, — a bíró ezt kérdezte:

— Használta báró ur ezt a kifejezést:
bráró?

— Igen, mondtam.

— És mi indította erre?

— Megkaptam azt a pamflebet s jogosítva is éreztem magam azt meg is bírálni.

— Mit értett ez alatt?

— Nem zsványt és orgyilkost, mint a panaszos mondja.

— Hanem?

— Azt a támadót értettem alatta, ki ellen a megítámadottak nem védekezhetnek.

— **Kassits:** Hogy ne védekezhetek volna! Hisz a mit én a miniszter és államtitkár felhozta, többnyire nem privát ügy, hanem közdolog volt. Nem karddal, hanem a parlament vagy bíróság előtt kellett volna védekezniük olyan vádak ellen, mint pl. a katonaszabadtók pártfogása, közjogi séreimek elkövetése, állami pénzek eltulajdonítása — —

Gajzágó bíró: Kérem, maradjunk a tárgynál, tessék a rágalmazás panaszát tekintetében nyilatkozni.

— Igen. Súlyos büntetést kérek, mert engem egy egész politikai párt államiasan üldöz — —

A **bíró** ismét figyelmezteti, hogy Podmaniczkyról beszéljen.

Kassits azonban a személyes dolgokat is felakarja tární, de a bíró nem engedi. Erre Kassits így elmondja, hogy Fejérváry párbajra akarta terelni a dolgot s vádlott ur pedig a pártban voltak **örömordítózása** közt őt bravónak nevezte — —

— A bíró: Tessék magát mérsékelni!

Kassits folytatja, hogy az a játék egy elene szőtt komplot. Vádlott erre a komplotra a koronát teszi rá — —

Báró Podmaniczky (felgyorva, ingerülten Kassits felé):

— Most már elég legyen! Én semmiféle komplotban résztvenni nem szoktam és jegyezze meg, hogy bár ön *valami olyan vén embernek bélyegez engem, én nagyon jól tudom, mit teszek.* A bíró urat kérem, ha bűnösnek talál, tessék megbüntetni.

Kassits erre leült, a bíró pedig kimondja az ítéletet, mely szerint, Podmaniczky a rágalmazás vádját alól felmentetik, ellenben a vétkezésnek mondatik a **becsületsértésben** s ezért 100 frt bénzbüntetésre ítéltetett.

Podmaniczky megnyugodott, Kassits felebezett.

Megmozdult halott.

Dobos Ferenczné asszony hosszú betegség után Mária-Radnán a múlt csütörtökön meghalt. A halált **konstatálta a halottkém(?) is és méltó temetésre** előkészületeket tettek. A temetésnél azonban — mint lapunknak Lippáról írják — szenzációs eset történt. Szokás szerint megmosdatták a holttestet és a vele foglalatokodóknak feltűnt, hogy a halott teste egyre melegedik. Nem hittek érkeiknek és folytatták a mosdatást. A következő pillanatban azt veszik észre, hogy a halott megmozdul. Iszonyattal és rettegéssel néztek egymásra és aggodva sutogták:

— Láttad?

— Te is észrevetted? Megmozdult ugyebár?

— Magam is azt hiszem.

Egyszer csak Dobosné kebléből nehéz sóhajtás tört fel. A gyászoló seregen a legkinosabb bizonytalanság és félelem vett erőt, nem tudták mire vélni, mire magyarázni a rejtélyes dolgot. Az általános zavar pillanatában senki sem gondolt arra, hogy Dobosné élhet. A bizonytalanság azonban már nem tartott sokáig. A tetszhalott egyszerre fetemelkedett és minden erejének megfeszítésével haragosan kiáltotta:

— Mit akartok velem? Nem vagyok én halott, még beteg sem vagyok. Azért sem vagyok! Eleve-

nen sirba akartok temetni? Nem akarok meghalni, nem, nem! Oh Istenem!

Borzalmas jelenet volt, mint a csekem csontvázra soványodott asszony megfenyegette azokat a kik elevenen el akarják temetni. A jelenlevők nagy része annyira megrémült a tulvilágról visszalért asszonytól, hogy hanyat-homlok menekült a halottasszobából, a hol a kísértetek űzik rémes játékokat. Néhányan azonban megemberélték magukat és felismerték, hogy a dolog nem természetfölötti. Ott maradtak a feléledt tetszhalott mellett, csillapították biztatták. Dobosné asszonyban egyre működött a rémület és harag:

— El akartok temetni? De élni akarok! Nem fogtok eltemetni, nem, azért sem!

Alig sikerült megnyitni a szerencsétlen asszonyt és megmagyarázni, hogy senki sem tör vesztére, hanem végzetes tévedés történt.

Az elgyengült beteg asszony nem sokáig bírta az izgalmat. Néhány perc múlva elájult. Ágyba fektették, a honnan fel sem kelt többé. A leggondosabb ápolás sem tudta újból visszavarázsolni a tűnő életerőt és a sajnálatra méltó asszony ma kihellette lelkét. Az orvosok, a kiket az eset élénken érdekel, alaposan megvizsgálták a holttestet és konstatálták, hogy ez a második halál végleges.

A községben és környékén az eset a legnagyobb szenzációt keltette. A nép nem hitte el a dolgoknak ezen most leirt lefolyását és a legkalandosabb babonás-meséket hiesztelte. Sokáig fogják beszélni Dobosné asszony esetét, aki kétszer halt meg.

A furcsa rabló.

Egy főutcza házában történt meg a következő szenzációs eset. Az egész háznép, mély álomba volt merülve. Még a hosszuszőrű házőrző kuvas is nyugodtan szundikált házikójában s még elég szentelen volt úgy horkolni, akárcsak egy kálvária-utcza éjjeli őr.

A hold álmosan pislogott a futkosó fellegek mögöl, letekintett az alvó világra és még jobban elálmosodott, mikor meredt szemét körül jártatta a város utcáin. Ki tudja, miket látott. A hold az nagyon blazirt golóbis lehet. Nem érdekelte azt semmi.

Pedig a Zöldfában még zene is szólt, egy kormánypárti korteshad feszegette a kérdést, hogy: »ki lesz a követünk, reményt kibe vesünk?« Álmos, rekedt hangon kurjantották rá, hogy: »éljen a remény!«

A főutczán különben minden csendes volt, csupán egy-egy árva szű pörczögött a szemöldökfában, a hold pedig, addig szunyokált, addig bóbiskolt, míg magára rántotta felhő takaróját és elaludt. A tájra misztikus homály borult.

Különösen egy ház dicsekedett lakói szép álmaival. De nem sokáig tartott a dicsőség, mert egyszerre rémitően kezd csengeni a villamos csengettyű. A házi ur megriadva revolverhez nyul s azonban talpon volt az egész háznép.

A férfi hűségesen kutatja a rablót, az asszony nép jajgat, a gyermekek óbégatnak, mint az anyát vesztett bárányok, pedig nem veszett el a mama, hanem ugyancsak potyolta a síró magzatokat.

A házi ur erősen szorongatja a fegyvert, mert nem tudja elképzelni, ki csengethet a benső szobában, melynek villamos vezetéke nincs összeköttetésben a kapu csengőjével.

Bizonyosan az egyik udvarra nyíló szobaajtáját, mely éjjelre a villamos csengővel van összekötve — feszítették föl. Csak ez lehetséges. A csengő folyvást csilingel, a férj indul, neje görcsösen kapaszkodik bele, hogy visszatartsa. Nagyobb hatás kedvéért a szolgáló is segít asszonyának. Nem használ. — A bátor férj óvatosan nyit egy mellékajtón a gyanus szobába, előre nyújtja a revolvert, nagyot kiált: Ki van itt? Csend, nagy csend, csak a villamos csengő folytonos csilingelése hallszik.

Egyszerre leugrik valami, visszariadnak. Szivdobogás, sápitózás, aztán egymásra néznek. Minden arc megnyulik és átkunorodik egy nagy kérdőjelé ilyenformán?

Egy új roham! A fegyveres ur ismét benyújtja revolverét és ebben a perczen kiugrik egy macska. Ez ugrott le valahonnan; de a csengő, az az átkozott, félelmetes portéka, csak

zakatol tovább, félelmet kelt csengésével a szivben . . . ki járhat itt ily késő éjjel?

Lassan, vigyázva vizsgál meg minden zegzugot a revolveres ur — hiába, nincs semmi! A háló-szobában szivszorongva várja az asszony és szolgáló a revolver csattanást — a csilingelés hallszik. A rablóra vadászó férj óvatosan vizsgálja most már az udvart — ablakon keresztül. Semmi nesz, egy lélek sincs. Kimegy, a revolver félelmesen csillog kezében a mint az álmos hold rá-rávilágít. — Nem talál semmi gyanusát, csak az átkozott villamos csengő csilingel. Előbbre hatol a kert felé, bekukueskál a lézkerítés között — semmi eredmény. Benyit! . . . Az ajtó-zörrenésre egy visitás, szárnycsattogás s egy nagy bagoly száll lomhán tovább a kerti filagóriából a konyhába szolgáló villamos vezetékéről, mely a bagoly súlyától egymáshoz ért s nem lévén elszigetelve, az áram megindult s a csengő szólt.

A furcsa rabló által fölzarvart házi nép örömmel borult egymás nyakába — s közösen szídták a bagolyt.

A férj különösen sajnálta, hogy a revolvernek semmi hasznát nem vehette.

Születési és halálozási statisztika.

(Okt. 11-től, okt. 17-ig.)

Legutolsó kimutatásunk óta a nagyváradi állami anyakönyvvezetési hivatalhoz a következő születési és halálozási esetet jelentettek be:

Született **13** fiu és **18** leány, összesen harminczegy.

Meghalt **nyolcz** férfi és **tíz** nő, összesen **tizen-nyolcz**; 3 halvaszületett.

E héten tehát összesen **13 emberrel szaporodtunk.**

Az ez idő alatt elhaltak névsora a következő:

Kelemen András, Ribár Mátyásné, Tarsi Ágnes, Frischman Adolfné, Bodnár Sándor, Kopsin Róza Etelka, Kopsin Mária Magdolna, Hegedüs József, Bukorán Mari, Furka Jenő, Szacsavay Sándor, Mezey Erzsébet, Solcz Gyula, Molhemberg Jenő, Erdey Imréné, Flórián Julianna, Schwartz József, Komjáthy Józsefné. Halvaszülettek s így csak vezetőik nevük volt: Tháliai, Nagy, Kós, összesen 3.

I R O D A L O M

— **Lakos Lajos könyvének sikere külföldön.** »Visszaemlékezés Törökországra« cím alatt Lakos Lajos volt munkatársunk a múlt évben egy terjedelmes munkát adott ki, mely úgy a vidéki, mint fővárosi sajtó által is a legmelegebben fogadtatott. A könyv nagy része a Román királyság, mint politikai status fontosságával valamint a királyság haderejének számbavehetőségével foglalkozván, könnyen érthető okból a kiadott munka nemcsak nálunk, de magában Romániában is nagy érdeklődést keltett olyannyira, hogy szerző a román fordítási jog eladása végett négy oldalról is fel lett kérve. Szerző a felkérésnek engedve, a fordítási jogot Románia egyik első rangu történésének eladta, ki is a könyvet román nyelvre átfordítván, az Bukarestben e hó 1-én »Reaminitri Despre Turcia« cím alatt hagyta el a sajtót s a köteles, tiszteletpéldányok már hozzánk Nagyváradra is megérkeztek. A könyv alakja igen tetszetős, s czimlapján a román csapatoknak Gyivicza elleni támadását egy kép örökíti meg. Mi részünkről csak örülni tudunk volt munkatársunk könyvének külföldön elért sikere felett s igen jól esőleg jegyezzük meg, hogy a fordítás az eredeti szellemében történt. Mint értesülünk Lakos »Keleti Naturalizmus« cím alatt legközelebről egy igen érdekesnek ígérkező új munkával gyarapítja irodalmunkat, melynek ismerve volt munkatársunk tollát, csak érdeklődéssel nézhetünk elé.

— **Katholikus Szemle.** A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Ákos. Megjelent a szept.—októberi

fűzet a következő érdekes és változatos tartalommal: — Magyar írók az árpád-házi királyok korában. (II.) Békesi Emil. — A napfoltokról. Kozics László. — Debrői István. (II.) Kandra Kabos. — Kutatásaim a római levéltárakban. Erdújhelyi Menyhért. — Riza kisasszony (Elberdújhelyi Menyhért. — Őszi tájon. (Költemény.) szélés.) Cyprián. — A hódító szava. (Költemény.) József. — A hódító szava. (Költemény.) törökből. Dr. Karácsony Imre. — temény) megőrése. (Elbeszélés. I. Francia Genéviére fordította A. V. — Könyvismertetések és bírálatok. Időszaki Szemle. (IV.) n.

Katholikus Egyházi Zeneközlöny. Az egyházi zene összes ágaira kiterjedő havi folyóirat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. Lipóttér 9. sz. Megjelent a III évfolyam 10. száma, változatos tartalommal. Mellékletként hozza az Aspersio szertartás gregorián dallamait, négyes szólammal.

Arménia. Magyar-örmény havi személt. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Szongott Kristóf. Szamosujvár. Megjelent az 1896. évi 10. fűzet a következő tartalommal: Derviseán Szerovpe orientalista. (Képpel Szongott Kristóftól. — Örmény jelszavak. Kh. K. költeménye. Simay Gergelytől. — Khorenei Mózes. (II.) Dr. Molnár Antaitól. — Válasz. N. E. lehelére. (költemény.) Sallak Rózától. — Szép Ará. Tragédia öt felvonásban. (Első folytatás!) Márton Dávidtól. — Egy unikum Szamosujvárt. Sz. K.-tól. — A bécsi velencei mechitharisták irodalmi működéséről. Voith Antaitól. — Az örményországi öldöklések. Papp Gusztávtól. — Kisebbségi közlemények: Aranymise Szamosujvárt. — A pápa és az örmények. — Az örmény kérdéssről. — Konstantinápoly jövője. —

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyvárdról.	Vonat érkezik Nagyvárdra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³³ reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁵ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvona 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ³⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁵⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁹ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

Igazságszolgáltatás.

Zsebmetsző atyafi. Panlicsi együtt járt faluról falura Pesa Ferenczel. Egyszer morvaországba egészen Sarkadig jöttek, mesterségük tűzése közben. Itt aztán egy este bepálinkáztak s Pesa látta, hogy 101 frt készpénz van Pavlicsinál, felcsalta aludni a széra padlásra. Mikor aztán Pavlicsi elaludt, zsebt kimetszette és a homokba elásta. Tegnap tárgyalta az ügyet s tekintettel a számos enyhítő körülményekre, továbbá, hogy Pavliczi nem kívánta megbüntetését, két hónapi fogházra ítélte Pesa Ferenczet a kir. törvényszék. Vádiott és ügyész megnyugadtak az ítéletben.

Maganlak sértés büntette miatt állt tegnap a nagyváradi kir. törvényszék előtt, Órás Mikula. Mivel a tanuk mind terhelőleg vallottak a kir. törvényszék Órás Mikulát magánlak sértés büntetésében bűnösnek mondta ki és egyévi börtönrre, továbbá 10 forint pénzbüntetésre ítélte.

Rablás. Jánk Irinie és Gózza Nucz azzal voltak vádolva, hogy egy asszony lakására behatoltak és míg Jánk száját és szemét befogta, a másik több tárgyat összeszedett. Ezért álltak tegnap a törvényszék előtt s mivel Jánk Irinie vétkességét a tanuk és más terhelő körülmények folytán beigazolva látták, *öt évi fegyházra* és 10 évi hivatalvesztésre ítélték. Gózza Nucz vétkességét nem látták beigazolva és ezért a törvényszék őt a rablás büntetésének vádjára alól felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

REGENY-CSARNOK.

Zsebd ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irtá:

GÉRARD E. D. 16

— Nem hiszem, hogy ma érdemes volna felöltözködni; mondá a lilaszínű hálóköntös szép viselője és harmadszor ásitott hozzá öt perc lefolyása alatt.

— Ugy-e te is azt gondold, Viczia? Köhögésem úgy is még mindig nagyon kinez.

— Az a kis köhögés nem olyan baj, mint képzeled; válaszolt Viczia és nyugodtan kefélté tovább azt a sűrű hajözünt, mely elborította.

A másik azonban selyem zsebkendőjébe rejté az arczát és gyöngén köhög, azután pedig behunyta szeméit és ismét hátraveti a fejét karjaiba.

— Én nem tehetek róla; mondja azután szeliden.

— De mondd csak, mi örömed lehet benne, hogy egész nap a pamtagon fekszel? kérdi Viczia kissé türelmetlenül.

— Hogyan lehet valakinek öröme abban, hogy fölkel a pamlagról? viszonzá Xenia újabb ásitással. — Nincs semmi dolgom. Háromszor is elolvastam a tárczákat a divatlapban; zongorázni nem lehet a fütellen teremben; levelet nem kell írnom. nem is kaptam. Egész nap halálra unán magamat.

— Hála Istennek, már csak egy fél nap van ma hátra. Már delet harangoztak. Nem akarsz ebédelni, Xenia.

— Hiszen csak két órája, hogy reggeliztem; válaszolt a kérdett és tovább tolta magától a pamlag mellett álló asztalon a tálcát, melyen maradék kávé és kalács volt. — Oda az én étvágyom, Viczia, amaz iszonyu, zivatáros éj óta. Ugyan ki lehetett az a katonatiszt, aki minket a hegyre fölvezetett? Nem szeretnéd te is tudni, Viczia.

Viczia azonban nem szólt semmit, hanem tovább kefélté a haját.

— Milyen jól beszélt lengyelül; kezdé újra Xenia. — Kár, hogy nem volt ott senki, aki bemutatta volna. Ugy-e, ez sok zavartól kimélt volna meg? Remélem, hogy nem csiptem meg igen erősen, mikor beléje kapaszkodtam, hogy el ne essem.

Mikor Viczia erre sem válaszolt, a másik leány elnevette magát és messzire elhajította magától papucsait; azután keresztbe tette lábait s újra szólt:

— Nem tettem volna, ha tudom, hogy katonatiszt; de amikor olyan nagyon féltem; tette hozzá Xenia köhécselve.

— Ugyan ne tullozz; szakítá félbe az idősb nővér, odafordulva a tükörtől. Nem is beszélsz másról mint félelmedről és a hóföretegben átélt szenvedésekről, mintha mindazt csak magadnak kellett volna elviselned. Hát én nem fáztam a borzasztó viharban? Nem áztam-e meg én is? Nem voltam-e én is úgy megijedve mint te?

— Milyen rosszkedvű vagy te, Viczia; az nem volt az én hibám! Mit tehetek róla, hogy nem vagyok oly erős, mint te?

Xenia piros ajkai duzzogva rándultak meg, és szép szemében hirtelen homályos csillám jelentkezett; mindjárt rá pedig nagy könyvek peregtek le orczáin a megfakult köntösére.

A haragos hevülés pirja erre gyorsan eltűnt Viczia arczáról, ugyszintén a kemény dacz, mely vonásait még élesebbé tette.

— Xenia, milyen rossz vagyok én! kiáltott föl csakhamar.

Azután odarohant a pamlaghoz, letérdelt huga mellé, s egyik kezével elvonván a zsebkendőt ennek arczáról, a másikkal szánakozón simogatta ennek csillamló barna haját, mondá:

— Bocsáss meg kedves Xeniam; nem tudom elviselni ha sirni látlak.

A csipke-zsebkendő most leesett és Xenia szép kék szemei a könyeken keresztül mosolyogtak néjére, aki karjaival átfogta hugának nyakát, mialatt a fénytelen barna haj, meg a tündöklő, a másiké, egybefolyt.

Köny s mosoly közt kötött békét a két nővér.

Viczia azután fölkel térdelő helyzetéből és csókot nyomva huga homlokára, visszatért ismét a tükör elé és folytatta előbbi foglalkozását.

Mikor a tükörben megpillantotta képét, megint keserű érzés fogta el szívét, amint vizsga szemmel, hidegen bíráló tekintettel fürkészte a tükörből rá jéghidegen visszasugárzó arczát.

Ez a keserűség kiült az arczára és a tükör híven visszaadta azt a fanyarságot.

— Nem vagyok Xenia... mormogta magában.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A dévényi ünnep.

Pozsony, október 16. (Saját tud. táv.) Ma délután két órakor indult el a nyugati pályaudvarról egy külön vonat, mely az ünnepi vendégeket vitte a dévényi millenniumi emlékfelavatására. Az ünnep tudvalevőleg holnap, vasárnap délelőtt lesz s a kormány nevében Jó s i k a Miklós báró, a király személye körüli miniszter fogja mondani a felavató beszédet.

Millenniumi emlékek.

Brassó, okt. 17. (Saj. tudósítónk táv.) Perczel belügyminiszter a vendégekkel együtt, ma délután, fél három órakor ide érkezett; Maurer főispán üdvözölte, mire a miniszter röviden válaszolt. A bevonulás a zászlókkal és virágfüzerekkel díszített utcákon nagy fénnel bevonult. A tisztelgések a közönséges sorrendben mentek végbe; az ünnepély maga holnap vasárnap következik a szobor leleplezésével.

A miniszterelnök Szilágy-Somlyón.

Szilágy-Somlyó, okt. 17. Saját tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma, vasárnap érkezik ide, hogy megtartsa beszámoló- és programbeszédét, melyben fontos nyilatkozatokat fog tenni a jövő politika programjáról már a választói kerület szélén, Sarmasságon ünnepiesen fogadják a kerület polgárai. Szilágy-Somlyóra vasárnap délelőtt tíz órakor érkezik meg s a városi képviselő, a választópolgárság és a közönség fogadja a vasuti állomáson. A bevonulás diszes lesz. A menetet a városi polgármester, a megyei főispán és a főkapitány hintaja fogja megújítani. A miniszterelnök a városháza udvarán beszél, vagy pedig, ha rossz idő lesz, a színház termében, a hova küldöttség fogja meghívni. Délután egy órakor a tisztelgő küldöttségeket fogadja, két órakor pedig diszebed lesz a színház termében.

Ostrom állapot Árva-megyében.

Alsó-Kubin, okt. 17. (Saját tud. táv.) Lehóta községben, nem messze Alsó-Kubintól, Abafi főszolgabíró erőszakkal kiakarta tüzni a kormánypárti képviselő jelölt zászlóit; a bírival együtt, bejárta az egész községet és ráparancsolt a szegény gazdákra, hogy kühényi zászlóját tegyék ki, de a néppárti választók egy-

fűzet a következő érdekes és változatos tartalommal: — Magyar írók az árpád-házi királyok korában. (II.) Békesi Emil. — A napfoltokról. Kozics László. — Debrői István. (II.) Kandra Károly. — Kutatásaim a római levéltárakban. Erdújhelyi Menyhért. — Riza kisasszony (Elbeszélés.) Cyprián. — Őszi tájon. (Költemény.) Szűcs József. — A hódító szava. (Költemény) törökből. Dr. Karácsony Imre. — Geneviève megtérése. (Elbeszélés. I. Francia eredetiből fordította A. V. — Könyvismertetések és bírálatok. Időszaki Szemle. (IV.) n.

— **Katholikus Egyházi Zeneközlöny.** Az egyházi zene összes ágaira kiterjedő havi folyóirat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. Lipóttér 9. sz. Megjelent a III. évfolyam 10. száma, változatos tartalommal. Mellékletként hozza az Aspersio szertartás gregorián dallamait, négyes szólammal.

— **Arménia.** Magyar-örmény havi szemelt. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Szongott Kristóf. Szamosujvár. Megjelent az 1896. évi 10. fűzet a következő tartalommal: Derviseán Szeroye orientalista. (Képpel Szongott Kristóftól. — Örmény jelszavak. Kh. K. költeménye. Simay Gergelytől. — Khorenei Mózes. (II.) Dr. Molnár Antaitól. — Válasz. N. E. lefelére. (Költemény.) Sallak Rózáttól. — Szép Ará. Tragédia öt felvonásban. (Első folytatás!) Márton Dávidtól. — Egy unikum Szamosujvárt. Sz. K.-tól. — A bécsi velencei mechitharisták irodalmi működéséről. Voith Antaltól. — Az örményországi öldöklések. Papp Gusztávtól. — Kisebbségi közlemények: Aranymise Szamosujvárt. — A pápa és az örmények. — Az örmény kérdéscről. — Konstantinápoly jövője. —

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Pöspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8³⁰ regg., 2³⁰ éjjel, személyvonat 11³⁰ d. e., 2³⁰ d. u., 11³⁰ és 4 éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7³⁰ este, 2³⁰ éjjel, vegyesvonat 1³⁰ d. u., személyv. 3³⁰ délután, 2³⁰ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4³⁰ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4³⁰ reggel, 1³⁰ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6³⁰ r., 4³⁰ d. u.

Ősi-Köt-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1³⁰ d. u.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Pöspökladány felől gyorsvonat 7³⁰ este, 2³⁰ éjjel, személyvonat 7³⁰ reggel, 3³⁰ d. u., 1³⁰ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 2³⁰ éjjel, 8³⁰ reggel, személyvonat 10³⁰ éjjel, 11³⁰ d. e. vegyesvona 8 reggel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³⁰ d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11³⁰ d. e. 9³⁰ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8³⁰ r., 9³⁰ este.

Gyoma-Köt-Ősi felől vegyesvonat 10³⁰ d. e. személyvonat 8 este.

Igazságszolgáltatás.

Zsebmetsző atyafi. Panlicsi együtt járt faluról falura Pesa Ferenczel. Egyszer morvaországából egészen Sarkadig jöttek, mesterségük üzése közben. Itt aztán egy este bepálinkáltak s Pesa látta, hogy 101 frt készpénz van Pavlicsinál, felcsalta aludni a szék a padlásra. Mikor aztán Pavlicsi elaludt, zsebet kimetszette és a homokba elásta. Tegnap tárgyalták az ügyet s tekintettel a számos enyhítő körülményekre, továbbá, hogy Pavliczi nem kívánta megbüntetését, két hónapi fogházra ítélte Pesa Ferenczet a kir. törvényszék. Vádlott és ügyész megnyugadtak az ítéletben.

Magánlak sértés büntette miatt állt tegnap a nagyváradi kir. törvényszék előtt, Órás Mikula. Mivel a tanuk mind terhelőleg vallottak a kir. törvényszék Órás Mikulát magánlak sértés büntetésében bűnösnek mondta ki és egyévi börtönrre, továbbá 10 forint pénzbüntetésre ítélte.

Rablás. Jánk Irinie és Góza Nucz azzal voltak vádolva, hogy egy asszony lakására behatoltak és míg Jánk száját és szemét befogta, a másik több tárgyat összeszedett. Ezért álltak tegnap a törvényszék előtt s mivel Jánk Irinie vétkességét a tanuk és más terhelő körülmények folytán bebizonyították, **öt évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre** ítélték. Góza Nucz vétkességét nem látták bebizonyítva és ezért a törvényszék őt a rablás büntetésének vádjára alól felmentette és azonnal szabaddalra helyezte.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebd ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

GÉRARD E. D.

16

— Nem hiszem, hogy ma érdemes volna felöltözködni; mondá a lilaszínű hálókötös szép viselője és harmadszor ásitott hozzá öt percz lefolyása alatt.

— Ugy-e te is azt gondold, Viczia? Köhögésem úgy is még mindig nagyon kinosz.

— Az a kis köhögés nem olyan baj, mint képzeld; válaszolt Viczia és nyugodtan kefélte tovább azt a sűrű hajzönt, mely elborította.

A másik azonban selyem zsebkendőjébe rejté az arczát és gyöngén köhög, azután pedig behuntya szeméit és ismét hátraveti a fejét karjaiba.

— Én nem tehetek róla; mondja azután szeliden.

— De mondd csak, mi örömed lehet benne, hogy egész nap a pamlagon fekszel? kérdi Viczia kissé türelmetlenül.

— Hogyan lehet valakinek öröme abban, hogy fölkel a pamlagról? viszonzá Xenia újabb ásitással. — Nincs semmi dolgom. Háromszor is elolvastam a tárczákat a divatlapban; zongorázni nem lehet a fütetlen teremben; levelet nem kell írnom, nem is kaptam. Egész nap halálra unán magamat.

— Hála Istennek, már csak egy fél nap van ma hátra. Már delet harangoztak. Nem akarsz ebédelni, Xenia.

— Hiszen csak két órája, hogy reggeliztem; válaszolt a kérdett és tovább tolta magától a pamlag mellett álló asztalon a tálcát, melyen maradék kávé és kalács volt. — Oda az én étvágyom, Viczia, amaz iszonyu, zivatáros éj óta. Ugyan ki lehetett az a katonatiszt, aki minket a hegyre fölvezetett? Nem szeretnéd te is tudni, Viczia.

Viczia azonban nem szólt semmit, hanem tovább kefélte a haját.

— Milyen jól beszélt lengyelül; kezdé újra Xenia. — Kár, hogy nem volt ott senki, aki bemutatta volna. Ugy-e, ez sok zavartól kímélt volna meg? Remélem, hogy nem csiptem meg igen erősen, mikor beléje kapaszkodtam, hogy el ne essem.

Mikor Viczia erre sem válaszolt, a másik leány elnevette magát és messzire elhajította magától papucsait; azután keresztbe tette lábait s újra szólt:

— Nem tettem volna, ha tudom, hogy katonatiszt; de amikor olyan nagyon féltem; tette hozzá Xenia köhécselve.

— Ugyan ne tullozz; szakítá félbe az idősb nővér, odafordulva a tükörtől. Nem is beszélj másról mint félelemdről és a hóföregtegen átélt szenvedésekről, mintha mindazt csak magának kellett volna elviselned. Hát én nem fáztam a borzasztó viharban? Nem áztam-e meg én is? Nem voltam-e én is úgy megijedve mint te?

— Milyen rosszkedvű vagy te, Viczia; az nem volt az én hibám! Mit tehetek róla, hogy nem vagyok oly erős, mint te?

Xenia piros ajkai duzzogva rándultak meg, és szép szemében hirtelen homályos csillám jelentkezett; mindjárt rá pedig nagy könyek perogtek le orczáin a megfakult köntösére.

A haragos hevülés pirja erre gyorsan eltűnt Viczia orczáról, ugyszintén a kemény dacz, mely vonásait még élesebbé tette.

— Xenia, milyen rossz vagyok én! kiáltott föl csakhamar.

Azután odarohant a pamlaghoz, letérdelt huga mellé, s egyik kezével elvonván a zsebkendőt ennek arczáról, a másikkal szánakozón simogatta ennek csillamló barna haját, mondá:

— Bocsáss meg kedves Xeniam; nem tudom elviselni ha sirni látlak.

A csipke-zsebkendő most leesett és Xenia szép kék szemei a könyeken keresztül mosolyogtak néjére, aki karjaival átfogta hugának nyakát, mialatt a fénytelen barna haj, meg a tündöklő, a másiké, egybefolyt.

Köny s mosoly közt kötött békét a két nővér.

Viczia azután fölkel térdeplő helyzetéből és csókot nyomva huga homlokára, visszatért ismét a tükör elé és folytatta előbbi foglalkozását.

Mikor a tükörben megpillantotta képét, megint keserű érzés fogta el szívet, amint vizsga szemmel, hidegen bíráló tekintettel fürkészte a tükörből rá jéghidegen visszasugárzó arczát.

Ez a keserűség kiült az arczára és a tükör hiven visszaadta azt a fanyarságot.

— Nem vagyok Xenia... mormogta magában.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A dévényi ünnep.

Pozsony, október 16. (Saját tud. táv.) Ma délután két órakor indult el a nyugati pályaudvarról egy külön vonat, mely az ünnepi vendégeket vitte a dévényi millenniumi emlék felavatására. Az ünnep tudvalevőleg holnap, vasárnap délelőtt lesz s a kormány nevében Jósika Miklós báró, a király személye körüli miniszter fogja mondani a felavató beszédet.

Millenniumi emlékek.

Brassó, okt. 17. (Saj. tudósítónk táv.) Perczel belügyminiszter a vendégekkel együtt, ma délután, fél három órakor ide érkezett; Maurer főispán üdvözölte, mire a miniszter röviden válaszolt. A bevonulás a zászlókkal és virágfüzérékkel díszített utcákon nagy fényben bevonult. A tisztelgések a közönséges sorrendben mentek végbe; az ünnepély maga holnap vasárnap következik a szobor leleplezésével.

A miniszterelnök Szilágy-Somlyón.

Szilágy-Somlyó, okt. 17. Saját tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma, vasárnap érkezik ide, hogy megtartsa beszámoló- és programbeszédét, melyben fontos nyilatkozatokat fog tenni a jövő politika programjáról már a választói kerület szélén, Sarmasságon ünnepiesen fogadják a kerület polgárai. Szilágy-Somlyóra vasárnap délelőtt tíz órakor érkezik meg s a városi képviselő, a választópolgárság és a közönség fogadja a vasuti állomáson. A bevonulás díszes lesz. A menetet a városi polgármester, a megyei főispán és a főkapitány hintaja fogja megújítani. A miniszterelnök a városháza udvarán beszél, vagy pedig, ha rossz idő lesz, a színház termében, a hova küldöttség fogja meghívni. Délután egy órakor a tisztelgő küldöttségeket fogadja, két órakor pedig diszebed lesz a színház termében.

Ostrom állapot Árva-megyében.

Alsó-Kubin, okt. 17. (Saját tud. táv.) Lehóta községben, nem messze Alsó-Kubintól, Abafi főszolgabíró erőszakkal kiakarta tüzni a kormánypárti képviselő jelölt zászlóit; a bíróval együtt, bejárta az egész községet és ráparancsolt a szegény gazdákra, hogy kühényi zászlóját tegyék ki, de a néppárti választók egy-

értelműleg visszautasították az erőszakos-
ságot. Mikor azután a főszolgabíró csendő-
rökkel ki akarta tüzetni a kormánypárti
zászlókat, a nép azokat letépte és jogos önvé-
delemből állást foglalt a főszolgabíró fellépése
ellen; mire a nép jogos felháborodásában neki
esett a szolgabíró lakóházának, aki hirtelen el-
menekült és egész csapat csendőrt küldött a
választók ellen. Az így támadt herce-hurczá-
ban egy kormánypárti ember megveretett, mi-
közben a kirendelt katonaság a helyszínére jött,
mire a rend helyreállott. A néppárt óvást emelt
az erőszakoskodások ellen és orvoslást kér a
belügyminisztertől, esetleg magától a koronától.

Móricz Pál fölmentése.

Budapest, október 17. (Saját tudósít. táv.)
A kir. Kuria a napokban foglalkozott **Móricz**
Pál volt országgyűlési képviselővel, a ki csalárd
bukással és kétféle sikkasztással volt vá-
dolva. A Kuria helyben hagyta a nagyváradi
kir. tábla fölmentő ítéletét.

Sajtó szabadság veszélyben.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. táv.) Kras-
són a függetlenségi budapesti újságokból két
cikkkelyt lonyomattal és szét akartak osztatni
a közönség körében, de a rendőrség a nyom-
tatványokat lefoglalta. Ezen törvényellenes el-
járással szemben, az ellenzék óvást emelt, és
erről táviratilag értesítette a belügyminisztert.
Mint hogy ez azonban nem válaszolt a hozzá
intézett felszólításra; a nemzeti párt lapja, mai
számában lenyomatta a kérdéses cikkkelyeket
és több ezer példányban Kassán szét osztatta.
A sajtó szabadság ellen intézett, főnemlített
merénylet legjobban bizonyítja a kormány ügye-
fogyottságát az ellenzékkel szemben.

KÖZGAZDASÁG.

A must minősége.

A must értéke elsősorban annak cukor-
tartalmától függ, mert a cukor az, mely erje-
dés alkalmával szeszé válik és pedig minden
% cukorból körülbelül $\frac{1}{3}$ % vagy pontosabban
0.48% szesz képződik. E szerint abból a must-
ból, mely 28% cukrot tartalmaz körülbelül
14%-os szesztartalmu bor lesz.

A bor szesztartalma elsőrendű kérdés lévén,
fontos dolog a must cukortartalmának ismerete,
melynek meghatározására a mustmérő szolgál.
Ez ugyan nem mutatja oly pontossággal a must
cukortartalmát, mint a kémiai elemzés, de a
gyakorlatban eléggé beválik.

Az érett szőlő levében, vagyis a mustban
különböző alkatrészek vannak, melyek mennyi-
ségükhöz képest a must fajsúlyát emelik. Ez
alkatrészek közt a cukor a túlnyomó, néha
35—36%, a többi: savak, vonataganyag, sók, mézga,
együttvéve sem igen tesznek ki többet 3—4%-
nál. Míg a cukor a szőlő minőségéhez és érettsé-
gi állapotához képest nagy különbségben szo-
kott a mustban jelen lenni, van olyan must, mely-
nek cukortartalma 12%, de lehet 36% is,
addig a többi alkatrészek mennyisége nem igen
változó s átlag mennyiségüket együttvéve Babó
3%-ra, Pillitz 4.3%-ra teszi.

A cukor- és egyéb anyagtartalom a mus-
tot sűrűbbé, nagyobb fajsúlyúvá teszik. E szerint
— feltéve, hogy a nem cukor alkatrész körül-
belül változatlan — mentől nagyobb a must
fajsúly, annál több benne a cukor.

Hozzáértő vegyészek pontos elemzés és
számítás útján kiderítették, hogy milyen viszony
van a must sűrűsége és cukortartalma közt;
már most ezt tudva, egyszerű sűrűségmérővel
megállapítható a must cukortartalma.

Ilyen egyszerű sűrűségmérő az Oechsle-
féle mustmérő, mely leginkább Németországban
van elterjedve. Ez nem direkt a cukortartalmat
mutatja, hanem a sűrűséget, melyből a cuko-
rtartalom kiszámítható, illetőleg a mellé adott
táblázatból leolvasható.

A Babó-féle mustmérő ugy van fokokkal
és számokkal ellátva, hogy mindjárt a cukor-
tartalmat mutatja százalékban. Ez tehát sokkal
célszerűbb a gyakorlati használatra, mint az
Oechsle-féle.

A Babó-féle mustmérőnél megbízhatóbb a
Pillitz-féle, mert ennek szerkesztője, Pillitz volt
budapesti műegyetemi tanár, pontosabban át-
számította a must sűrűsége és cukortartalma
közti viszonyt.

Babó 3% nemcukrot vett fel a mustban,
Pillitz pedig 4.3%-ot; tehát amaz 1.3%-kal
mindig többet mutat.

A mustmérővel a cukormeghatározás kö-
vetkezőképp történik:

A vizsgálandó mustot sűrű vásznon vagy
még helyesebben szűrőpapíron átszűrjük, hogy
belőle a nyálkás, tisztátalan anyagok eltávolit-
tassanak, mert azok a must sűrűségét befo-
lyásolják. Azután a mustmérőre alkalmazott hő-
mérővel megvizsgáljuk hőfokát és addig hűt-
jük vagy melegítjük, míg 17.5 C. fokú nem lesz.
A mustmérők tudniillik ugy vannak szerkesztve,
hogy ennél a hőfoknál mutatják a valóságos
cukortartalmat.

Az átszűrt és kellő hőfoku mustot hosszú-
kás, hengeralku edénybe töltjük, melyben a
mustmérő szabadon lebeghet. Az ilyen üveg-
hengert együtt szokták árulni a mustmérővel.
Azután a tökéletesen tiszta és száraz mustm-
rőt óvatosan az üveghengerbe bocsátjuk. A
mint a mustmérő nyugalomba jön, szárán le-
olvassuk azt a számot, mely éppen a must fel-
színével egyirányban van. Ez mutatja a must
cukortartalmát %-ban.

Óvatosan azért kell a mustmérőt a mus-
ta bocsájtani, mert ellenkezőleg a szárának
kiálló részére tapadó must sulyosabbá teszi és
hamis eredmény mutat. Éppen azért minden
mérés után gondosan meg kell mosni és szá-
razra kell törölgetni a mustmérőt.

Az aradhegyaljai szüretéről írják: Az egy-
kor oly nevezetes szerepet játszott aradi he-
gyekben az ideai szüret teljesen be lett fejezve.
Az óriási beruházások, tőke befektetések nem-
hogy valami csekély jövedelmet hajtának,
hanem a szőlőtulajdosnak még mindig tekinté-
lyes összegekkel kell pótolnia az évi munká-
latási kiadásait, mert a nyert produktum és
a tőke között nincsen meg a rendes arány. A
megmaradt kerti szőlő némileg ellensúlyozza a
szenvedett veszteségeket. Átlagos hozamotmeg-
állapítani azonban itt sem lehet, mert az elért
eredmények igen változatosak. A jég-
verés sokat elcsigázott és tett
tönkre. A darázsok is igen elszaporodtak és
sok kárt tettek. A gyakori esőzés szintén ártot
mert hátráltatta a megérést, kevesbitette a
cukor-anyagot, — Az ideai must átlagos cuko-
rtartalma 14—26 fok között váltakozik. Az
amerikai szőlőkre általános a panasz; hason-
lítani sem lehet az elpusztított fajokhoz; terem-
bőven, de nem olyan minőségűt. minőt hajda-
nában a méniesiek szürettek. A szőlőbogyó héja
igen vastag és valami különös, szokatlan ize
van, egyszóval a termelők nagyot csalódtak.
A must ára igen hullámos, a szerint lett fizet-
ve, a mennyi cukrot tartalmazott. Valami
nagy keresletnek az ujbó nem örvend.

Terménytőzsde.

Budapest, október 17.

B u z a tavaszra, bácskai	7.74
> tavaszra, északi	7.74
> szeptember-októberre, bácskai	7.99
> szept.-okt.-re északi	8.01
R o z s tavaszra bácskai	6.89
R o z s tavaszra, északi	6.01
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.80
> jun.-jul.-ra, északi	4.82
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	0.00
> aug.-szept.-re, északi	0.00

Bécs, október 17.

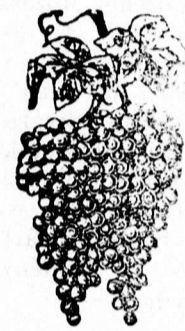
B u z a tiszai	7.75—8.24
> bányai	7.45—8.05
> bácskai	7.40—7.90
> szokványúru őszre	7.66—7.68
B u z a szokványúru tavaszra	7.86—7.88
R o z s tiszavidéki	6.90—7.14
> szokványúru őszre	6.75—6.77
> szokványúru tavaszra	6.89—6.91
T e n g e r i magyar	4.50—4.60
Z a b, magyar kereskedelmi	6.20—6.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 17-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.70
Magyar koronajárdék	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}$ %	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}$ %	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Oszták járdék papírban	101.25
Oszták járdék ezüstben	101.25
Oszták járdék aranyban	122.25
Oszták korona járdék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészvény	986.—
Magyar hitelbank részvény	400.75
Oszták hitelintézeti részvény	365.30
Oszták-magyar államvasuti részvény	362.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.53
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.85
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Tisztánkezel

természetes

HEGYIBOROK!

Nagyobb, kedvező bevásárlásaim
folytán ajánlok:

Kitünő asztali ó-bort, literjét 30 krért.

100 liter 21 frt.

Magyarádi ó-bor, literje 38 kr.

Magyarádi ó-bor I. literje 46 kr.

Ménesi veres bor, literje 40 kr.

1885. Ménesi veres, literje 64 kr.

Mindennemű üvegelt csemege-, aszú-, és
pezsgőborok, a legolcsóbb árban.

Naponta friss csemege-szőlő.

Kosarak, gyümölcszállításhoz a legolcsóbb
árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.
Kiváló tisztelettel

Mertz Nándor,

Nagyváradon, N.-Körös-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés.

Sürgős a hölgyeknek.

Legujabb
szörme gallérok
kabátok

kör köpenyek

→ f é l á r b a n ←

őszi gallérok

potom árban

a meleg időjárás miatt

NEMES MIHÁLY-nál

Lévay-ház, Körös-part, corso.

Uj férfiszabó üzlet.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, miszerint egy a mai kornak megfelelő elsőrangú

férfiszabó üzletet

nyitottunk.

Hivatkozva arra, miszerint szöveteinket csakis az elismert elsőrendű bel- és külföldi gyárosoktól szereztük be és így nálunk az utánzott gyártmány ki van zárva, továbbá felhívjuk b. figyelmét, miszerint a munkát csakis saját műhelyünkben, mely közvetlen az üzletünkkel van összekötve és így saját felügyeletünk alatt készítjük.

Legujabb és legjobb szabásról szolid árak és pontos kiszolgálásról kezeskedünk, miért is a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel

Fudally és Társa

Fő-utca, Rimanóczy-ház, (a megyeház mellett).
228 2-3

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Alólírott a nagyváradi szőlőtelepemen az idén is nagyobb mennyiségű

szőlő fásajtásokat

csináltattam — és ajánlom a **gyökeres ripariába ojtott, válogatott és tökéletesen összeforrott Erdei, Ezerjő, Fehér mézes, Juhfark, Olasz rizling, Balaton, Kadarka és Oporto** fajoknak

ezért 105 frtért, százát 12 frtért

október vége felé átadással.

Megrendeléseket az érték egyharmada melléklésével egyenesen hozzám címezni kérem.

204 10-10

JANKY JÓZSEF.

Választási zászlók!!

és jelvények

felirással, teljesen felszerelve következő árban kaphatók:

2 méter hosszú, 95 ctmr. széles	2.—
2 » » 120 » »	2.50
3 » » 120 » »	3.50

1000 drb toll, zöld levél, felirattal **9** frt.

Minőség tekintetében a legjobbat adtuk, szöveteink szintartósak, ez eddig használt kelméket minden tekintetben felülmúlják.

Kunz József és Társa

217 9-10

ezég

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Választási zászlók

és jelvények

(218) 6-0

kaphatók

KISS DÁVID

különlegességi tözsdéjében, Nagyváradon, Olasz, Fő-utca.

1 db 2 méter hosszú 95 centiméter széles	2 frt.
1 „ 3 „ „ 120-125 czmtr „	3 frt.
1000 drb egyes toll levéllel, nyomással	9 forint.
1000 „ hármás „ „ „	14 forint.

Nagyobb megrendelések 12 óra alatt teljesíthetnek. — Egyes darabok negyedóra alatt.

V á l a s z t á s i z á s z l ó k .

Haszonbérbe adó

birtok.

A nagyváradi latin szertartású káptalan Biharmegye **Kis-Jenő községének határában** fekvő, kellő épületekkel ellátott **400 c. hold tagbirtoka** az 1897. évi október 1-től kezdve 10 évre haszonbérbe kiadatik.

Ajánlatok, a fölszti hivatalban f. évi november 30-ig nyújtandók be hol a bérletre vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

223 3-3

Papp Imre,
főúsz.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

➡ Déli gyümölcs és csemege. ➡

Vadászok és sportkedvelők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a mai naptól kezdve raktáromon mindennemű vadász-fegyverekhez szükséges **legjobb minőségű Lancaster- és Lefauchaux-töltény hüvelyeket** valamint

➡ **lőpor- és serétfojtásokat,** ➡
továbbá

mindenféle nagyságu serétet

tartok s a lehető legelőnyösebb árakban szolgálom ki.

Kiváló tisztelettel

Ifj. POPPER JÓZSEF.

Magyar- Francia Cognac és pezsgő borok.

Rum, Thea és Thea-sütemények.

(220) 3-3

Friss konzervált halak.

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli időnyre.

DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek. Kész reggeli costumok

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák minden árban
 kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkeken; azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy az eddiginél

—==== 50 százalékkal olcsóbban —====

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni,
 a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat.

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
 NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

NÁDOR L. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA

ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb **vizhatlan gráci Pichler-kalapokat.**
Legnagyobb raktár olasz, angol és PLESS-kalapokban.

➔ Valódi prágai férfi- és női **bőrkesztyűk**, angol kötött **kesztyűk.** ➔

Férfi- és fiu fehérneműek, legujabb nyakkendők.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák, esőernyők, sétabotok, valódi email ing- és kezelógombok,

216 2—10

harisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban kaphatók.

A legnagyobb czipő- és csizma-raktár.

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivételben a legjutányosabb árban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria **vizhatlan csizmák**
és legnagyobb raktár Galloschni és bőr Camaschnikban.

Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint a leggyorsabban készíttetnek.

➔ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ➔

Főmagasságu *Dr. Schlauch Lőrincz*

bibornok ur Ő Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY **és TÁRSA**

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku **angol és francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári árakon.

➔ Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. ➔

(214) 4—20

Jutányos, határozott árak.

➔ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ➔

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

NEUMANN M.

FÉRFI- és GYERMEK RUHÁK

ARUHAZA

NAGYVÁRAD, KISHIDFŐ (LÉVAY-PALOTA).

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint üzletemben

óriási választék

bel- és külföldi szövetekből

mérték után

megrendelhető mindennemű ruhadarab u. m. őszi és téli öltönyök, őszi felöltők, télikabátok, városi bundák, bekecs-kabátok, Ulsterek és Havelokok.

A mérték utáni rendelmények budapesti vagy bécsi elsőrendű saját műhelyeimben a legutolsó angol- és francia divat szerint készülnek és

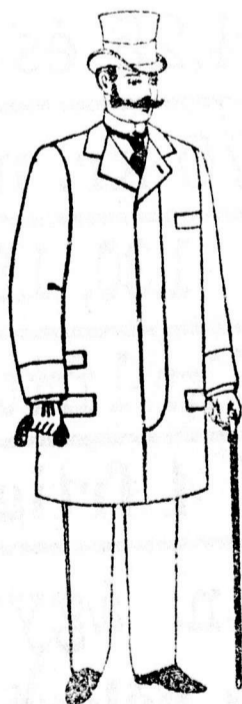
legrövidebb idő alatt szállítatnak.

Kivonat a kész ruhák árjegyzékéből őszi s téli idény

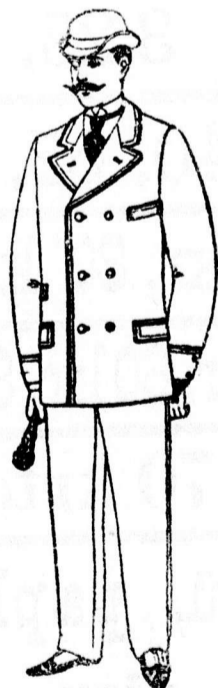
1896/97. évre:

Raktárak:

Arad,
Debreczen,
Nagyvárad,
N.-Beckerek,
Temesvár,
Pancsova,
Eszék,
Ujvidék,
Zára.

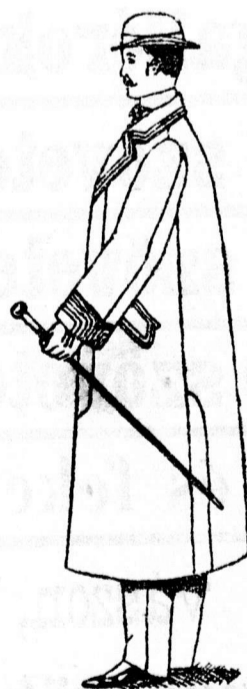
Felöltő cheviot-
diagonal fekete v.
kék 12 frt 50 kr.

Sacco-öltöny
Zsolnai Lodenből
16 frt.

Havelock egész gal-
lérral, vízmentes tiroli
Lodenből
7-11 forint.

Télikabát Laszlig
fekete bársonygallérral
vagy anélkül.
16 frittól 20 frittig.

Raktárak:

Fiume,
Klagenfurt,
Laibach,
Nisch,
Sofia,
Trieszt,
Kragujevatz,
Sarajevo,
Zágráb.

Szabott ár!

234 3-10

NAGYVÁRAD

legnagyobb áruháza

Női felöltők és ruhaszövetekben

Flegman Ármin

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

 Rengeteg választék, verseny nélküli olcsó árak.

Jó téli kabátok 4.80, 6.50, 7.25, 8, 9 és 10 frt.

Modell kabátok 12 frt, 14 frt, 16 frt, 18 frt, 22 frt.

Szörme gallérok 7.50, 9 frt, 12 frt, 25 frt, 36 frt.

Raad köpenyegek 12, 15, 18, 22 és 30 frt.

Őszi gallérok 1.50, 2 frt, 3.25, 4.25 és 6.50.

Ruha szövetek 22, 35, 40, 55, 70 kr. méterje.

Angol szövetek 50 kr, 60 kr, 80 kr, 1.30, 1.80 mtrje.

Fekete szövetek 33 kr, 45kr, 60kr, 85 kr, 1 frttól 5 frtig.

Szines és fekete selymek 70 krtól 4 frtig mtrje.

Chiffon, vászon, asztalnemű, paplan, ágyteritők.

Függönyök, szőnyegek, disz- és bélésárak

 olcsóbban mint bárhol.

Mérték utáni ruhák vállalata.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.